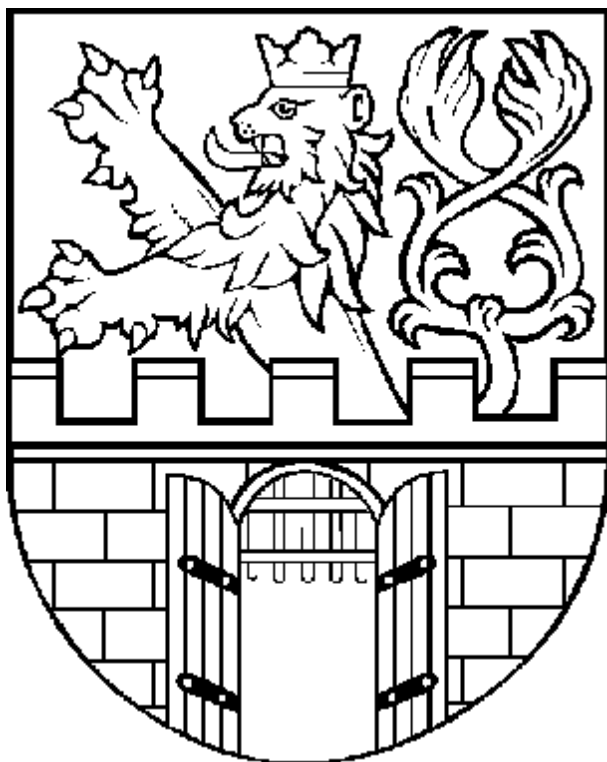

**KRONIKA MĚST
A**

LITOMĚŘIC

1991

1. PŘÍRODNÍ POMĚRY A EKOLOGIE

RÁZ POČASÍ A ÚRODA

Zima přišla i v tomto roce pozdě. Skutečné mrazy přišly až po polovině února a spolu s nimi napadl také konečně sníh. Předchozí holomrazy poškodily porosty ozimů. Úroda ovoce, zejména meruněk, vypadala zprvu velice nadějně. Stromy za opravdu příznivých podmínek odkvetly a násada malých plůdků byla po loňské neúrodě velmi nadějná. Ovšem stejně jako minulého roku 10. dubna přišel letos 15. dubna citelný noční mráz (až 7 stupňů Celsia pod nulou), který plůdky "spálil". Během dalších dnů zčernaly a začaly postupně opadávat. Sklizeň skutečně byla potom slabá. Lépe to dopadlo s broskvemi, které odkvetly později. Zůstala však naděje na dobrou úrodu jablek a hrušek. Během léta sběrný podnik Ovoce a zelenina masově vykupovaly rybíz a angrešt, nalézající údajně dobrý odbyt v Anglii. S obavami byla v létě očekávána úroda okurek, protože ji v předchozím roce zničily plísňe. Letošní obavy pěstitelů se však naštěstí ukázaly jako liché, neboť jich sklidili nebývalé množství. Jablka se začala vykupovat již od počátku září, neboť bylo teplé léto. Úroda ovoce stejně jako obilovin byla slušná. První mrazíky se dostavily již na konci října

EKOLOGIE

Secheza Lovosice

Stavem plnění tripartitní dohody o řešení ekologické situace při výrobě viskóзовého kordového hedvábí ve státním podniku Severočeské chemické závody, kterou 24. října předchozího roku podepsaly SCHZ, okresní sdružení Strany zelených a Ministerstvo životního prostředí České republiky se zabývalo jednání, svolané na 9. ledna. Konalo se přímo v lovosickém závodě, jednoho z největších znečišťovatelů ovzduší v našem městě. Bylo konstatováno, že Secheza skutečně 15. října 1990 odstavila polovinu výroby kordových vláken a snížila v téže míře dosavadní zamoření. Tímto krokem se dokonce kordy "vešly" do hygienické normy pokud šlo o zamoření pracovního prostředí sirnatými sloučeninami. Nebyl splněn úkol ministerstva průmyslu, které mělo ve spolu s ministerstvy životního prostředí a zdravotnictví do 15. listopadu 1990 sestavit komisi pro vypracování expertízy o úniku škodlivin do ovzduší. Tím bylo znemožněno její vypracování, předpokládané do konce ledna 1991. Ani Strana zelených neplnila dostatečně úkol, který si sama vzala za svůj, a to informovanost veřejnosti prostřednictvím sdělovacích prostředků. Ukázalo se také, že varianta financování nové technologie výroby viskózy Světovou bankou, jak se o tom minulý rok uvažovalo, byla idealistickou vizí. Problematicky začaly vypadat též vládní dotace, takže Secheza hledala sponzora.

Neplánované zastavení presidenta republiky

Dne 8. května se u Sechezy neplánovaně zastavil president republiky Václav Havel. Ekologové okresu hned nato napsali ministroví předsedovi federálního výboru pro životní prostředí ing. Josefu Vavrouškovi, který jel tehdy s hlavou našeho státu.

Presidenta údajně informoval o tom, že tento závod má na znečištění ovzduší zanedbatelný podíl. Ministr ochráncům přírody neprodleně odpověděl a přislíbil, že Lovosice v brzké době navštíví znovu a obeznámí se s celou problematikou podrobněji. Ministerstvo průmyslu však hodlalo v dosavadní výrobě kordů na poloviční kapacitu pokračovat až do roku 1995. Dne 19. června vydal hlavní hygienik České republiky rozhodnutí, kterým změnil rozhodnutí bývalého Severočeského krajského národního výboru Ústí n. Lab. z 13. srpna i Okresního národního výboru Litoměřice z 22. června předchozího roku. Ministerstvo zdravotnictví jeho prostřednictvím upozornilo na to, že v obou rozhodnutích, podle kterých měla být zastavena výroba kordů, došlo k porušení zákona.

Secheze Lovosice na druhé straně uložil povinnost, aby do tří let zajistila dosažení průměrných denních koncentrací v okolí podniku v maximální výši u sirouhlíku na 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a u sirovodíku na 8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Po dobu těchto tří let stanovil hlavní hygienik maximální průměrnou denní koncentraci v okolí u sirouhlíku 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a u sirovodíku na 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dále hlavní hygienik ve svém rozhodnutí doporučil pro zlepšení zdravotního stavu obyvatel bezpodmínečné zahájení procesu "přijetí nápravných opatření ke snížení všech škodlivin podílejících se ve svém souhrnu na vytváření životního prostředí".

Konference ochránců přírody

V sobotu 9. února se v Okresním domě dětí a mládeže uskutečnila pravidelná pracovní konference dobrovolných pracovníků Českého svazu ochránců přírody. Hlavní referáty měli předseda ČSOP prof. S. Chvapil a aktivisté Státní ochrany přírody, především RNDr. J. Milotová. Okresní organizace tím ukončila přípravy na 3. mimořádný sjezd v dubnu. V průběhu jednání byla vyhodnocena veřejná fotografická soutěž "Příroda Litoměřicka" a byly promítnuty amatérské filmy a diapozitivy s touto problematikou. Na závěr vystoupil ředitel Správy chráněné krajinné oblasti České středohoří Jiří Kinský s přednáškou na téma "Těžba nerostných surovin v Českém středohoří".

Shromáždění na náměstí

Na Mírovém náměstí v Litoměřicích se 8. dubna konal mítink, věnovaný ekologickým problémům celého okresu. Byl svolán studenty zdejších středních škol V rezoluci, která byla adresována Předsednictvu vlády, ministerstvům průmyslu, životního prostředí, financí a České národní radě, byly zdůrazněny základní problémy. Konstatovalo se v ní m.j.: "Přestože uplynul již rok a půl od listopadových událostí v roce 1989, nezaznamenali jsme podstatnou změnu vztahu naší vlády k životnímu prostředí našeho regionu. Proto se obracíme k vládě a parlamentu této země s hlubokým rozhořčením a se smutkem nad dosavadním průběhem péče o životní prostředí u nás." Dále se zde konstatovalo: "S ohledem na katastrofální zdravotní stav našich obyvatel požadujeme umožnit dostavbu nemocnice v Litoměřicích a výstavbu nemocnice s poliklinikou v Roudnici n. L." K tomuto prohlášení se postupně podepsali také představitelé okresních a místních státních i samosprávných orgánů. Celkem se podepsalo asi pět tisíc občanů.

Den země

První oslavy Dne země se konaly z iniciativy Denise Hayese 22. dubna 1970 v USA. O dvacet let později se mezi více než 130 států světa, které tento den uznávají, zařadilo i Československo. V letošním roce navrhl Poradní sbor pro ekologickou

výchovu Ministerstva územního plánování konání akcí na podporu ekologie v celém týdnu od 13. do 20. dubna pod názvem "Osm dní pro zemi". Na náměstí byl uspořádán 22. dubna od 17ti hodin mítink. Okresní dům dětí a mládeže v Litoměřicích uspořádal ve spolupráci se základní organizací Českého svazu ochránců přírody slavnost Dne země 27. dubna v Jiráskových sadech.

Úložiště radioaktivního odpadu

Z podnětu zástupce starosty ing. Vítězslava Holuba CSc. došlo dne 24. dubna k jednání, na němž byla osvětlena historie ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorách tzv. Richardu II. Začalo v roce 1959, kdy Československá komise pro atomovou energii doporučila ÚVVVR Praha jeho ukládání v prostorách uzavřeného dolu Richard II. Tento odpad zde byl potom ukládán na základě stavebního povolení, vydaného Městským národním výborem Litoměřice v roce 1963. V povolení bylo zakotveno, že jde pouze o odpad nízké aktivity s poločasem rozpadu do 30 let. Jednalo se vesměs o odpad z laboratoří, kde se pracovalo s radioizotopy. Více nežli jejich dvě třetiny mají poločas rozpadu do pěti let. V rámci programu analýzy takovýchto úložišť, zpracovávaném komisí pro atomovou energii, bylo provedeno statické posouzení celého objektu dolu.

Na této schůzce byla dále řešena problematika odtoku důlních vod do městské kanalizace. Reprezentativní jednání, spojené s kontrolou plnění úkolů stanovených v roce 1990, se uskutečnilo 30. května. Účastnili se jej zástupci ÚVVVR Praha, Krajská hygienická stanice Ústí n. Lab., analogická instituce litoměřická, Oblastní báňský úřad Most a zástupci města i okresu Litoměřice. Při kontrole byla především hodnocena otázka měření radioaktivity. Upravená část úložiště má objem asi 16.000 m³.

Ekologická loď

Z Prahy vyplula 23. srpna loď, která mapovala znečištění Labe od Mělníku po Hamburku. V neděli 25. srpna odpoledne zakotvila v Litoměřicích u Lodního náměstí. Její plavbu zaštitil pražský primátor Jaroslav Kořán a starostové měst Drážďany a Hamburk. Iniciátory byli studenti, ekologové a různá křesťanská sdružení. Naše město účastníky plavby uvítalo koncertem velkého dechového orchestru z Lovosic. Na lodi, kterou si zájemci mohli prohlédnout, byla umístěna malá výstavka a připraveny byly i krátké přednášky na téma životního prostředí. O vybudování čističky odpadních vod hovořil zástupce litoměřického starosty ing. Vítězslav Holub.

Čistička odpadních vod

Ještě v tomto roce byly odpadní vody z celého města vypouštěny bez jakéhokoliv čištění přímo do Labe. Mezi největší znečišťovatele náležel drůbežářský závod, Mrazírny a rovněž vojenské útvary. Zdejší závod Severočeských vodovodů a kanalizací za to vybíral tzv. "stočné". Doposud zde totiž platila výjimka z vodního zákona. Souhlas s vypouštěním odpadních vod však skončil dnem 1. ledna a proto tíživou situaci, která m.j. limitovala další stavební rozvoj města mohla řešit jenom výstavba čističky odpadních vod. S jejím zahájením se počítalo již v roce 1990, chyběly však finanční prostředky. Ve výběrovém řízení, vypsáném na její projekt i realizaci, zvítězily Vodní stavby Praha. Potřebné finance měly být získávány ze státních prostředků na pomoc severním Čechám. Celkové náklady byly odhadovány na 200 až 300 milionů korun. První práce začaly na břehu labského ramene naproti Písečnému ostrovu od 15. září předáním staveniště hlavnímu dodavateli, Vodním stavbám a.s. Praha. Samotné stavební práce prováděly Vodní stavby Teplice. Investorem se stal podnik Severočeské vodovody a kanalizace v Teplicích a dotována

měla být ze státního rozpočtu. Smlouvu mezi investorem a dodavatelem podepsali jejich zástupci 3. července. Letos probíhala příprava staveniště, která vyžadovala úpravu příjezdové komunikace od Žalhostic. Za oběť jí padla zahrádkářská kolonie. Zároveň byly v nutné míře káceny stromy a zarovnávání terénu. Vybudována byla také výstavba opěrných stěn na březích řeky. Dokončení se předpokládalo v roce 1995.

Plynofikace

Mezi nejdůležitější akce pro zlepšení životního prostředí byla zařazena plynofikace spojená s teplofikací, neboť se ukázalo, že tímto prostřednictvím by bylo možno zajistit snížení emisí oxidů síry a dusíku, produkovaných jak výtopnami tak lokálními topeništi. Od Okresního úřadu dostalo město v tomto roce dotaci 1,7 miliónů korun. Budovala se tzv. jižní větev plynovodu Střed, která byla projekčně i dodavatelsky zajištěna firmou Investav již v roce 1990. Ke konci roku byla prakticky dokončena, až na některé domovní přípojky. Pro stavbu tzv. severní větve plynovodu proběhlo dne 17. června výběrové řízení na dodavatele. Vyhrála je firma Chládek & Tintěra s.r.o., protože garantovala nejenom vlastní výstavbu plynovodu, ale i rekonstrukce souvisejících inženýrských sítí

Ekologická miliarda

Vláda České republiky rozhodla již v listopadu 1990 o uvolnění tak zvané "severočeské ekologické miliardy". Ministerstvo životního prostředí spolu s Ministerstvem financí z ní letos pro nejnaléhavější potřeby okresu Litoměřice vyčlenilo částku 75,900.000 korun.

2. POLITICKÉ POMĚRY

OBČANSKÉ FÓRUM

Příprava celorepublikového sněmu

V sobotu 5. ledna jednalo 49 delegátů z měst a obcí okresu o krystalizaci Občanského fóra. Účastnili se též poslanci Federálního shromáždění ing. M. Tejkl, P. Kučera, J. Dejl, P. Gandalovič a poslankyně České národní rady Dr. L. Šepsová. Základem diskuse byly jednak výsledky pracovního jednání OF, konaného 8. prosince 1990 v Olomouci, jednak náměty z posledního okresního sněmu. Samozřejmě, že byly prezentovány také názory tlumočené delegáty z jednotlivých míst. Litoměřický sněm se dohodl na následujících bodech:

1. Občanské fórum je demokratické politické hnutí.
2. Členství v tomto hnutí je individuální. Je dáno souhlasem s programovým prohlášením z 26. listopadu 1989 a s politickým programem. Členové budou registrováni bez vydávání osvědčení.
3. Organizační struktura tohoto hnutí je vertikální, s vyjasněnými kompetencemi a s vyjasněnou závazností výsledků hlasování.
4. Profesionální aparát, zřízený tímto hnutím, je podřízen jeho politické reprezentaci. Jeho pracovníci nemohou být členy politické reprezentace.
5. Úrovně organizační struktury jsou:
  - a) místní a městské;
  - b) okresní organizace;
  - c) republikové, případně federální s analogickou strukturou.

6. Organizační struktura na každé úrovni je: sněm - rada - předseda - kolegium. Sněm je nejvyšším orgánem, rada orgánem výkonným. Předseda je předsedou rady. Politickými reprezentanty příslušné úrovně jsou předseda a rada, kolegium je poradním orgánem.
7. Práva názorových menšin jsou zaručena stanovami a budou vymezena.
8. Do orgánů OF mohou být voleni také členové OF, kteří získali mandát ve volbách do zastupitelských orgánů (FS, ČNR a obecní zastupitelstva)."

Sněm za předsedu okresní organizace OF zvolil ing. Richarda Mandelíka, který byl jediným kandidátem. Navrhlo jej okresní koordinační centrum a občanská fóra z Litoměřic, Bohušovic a Terezína. Nový předseda byl spolu s J. Pařízkem z Litoměřic delegován na celorepublikový sněm svolaný do Prahy na sobotu 12. ledna.

Okresní sněm OF

Dne 9. února se v Litoměřicích konal okresní sněm Občanského fóra. Zúčastnilo se jej 41 delegátů s hlasem rozhodujícím. Jako hosté byli přítomni místopředseda OF Milan Kondr, poslanci Federálního shromáždění Petr Kučera a ing. Milan Tejkl, poslankyně České národní rady Milada Mašatová a přednosta Okresního úřadu Litoměřice Josef Pol. Po zprávě předsedy okresní rady OF ing. Richarda Mandelíka mu sněm vyslovil nesouhlas s jeho vystoupením na celorepublikovém sněmu dne 12. ledna, kde jako zdejší delegát hlasoval v rozporu s usnesením předchozího okresního sněmu. Do usnesení se dostalo také znepokojení nad ekologickou situací na Litoměřicku a doporučení pro ráznější postup okresního úřadu proti hlavním znečišťovatelům ovzduší, jmenovitě proti Severočeským chemickým závodům v Lovosicích. Pokud šlo o poměry v republice a samotném OF považovalo se shromáždění vyslovilo takto: "Připustit situaci, aby byly vypsány předčasné volby nebo podstatně rekonstruovány vlády považujeme v dnešní situaci za škodlivé. Proto veškeré kroky OF je třeba podnikat s tímto vědomím. Vznikne-li z těla OF více stran, musí být jejich nejdůležitějším úkolem vytvořit společnou koalici do příštích voleb. - Ekonomická reforma se nesmí zpomalit ani odchýlit od schválené koncepce. - Členové a orgány OF budou nekompromisně vyžadovat po své politické reprezentaci plnění politického programu a politicky kulturní jednání na všech úrovních".

Rozdělení OF

Na poslední okresní sněm Občanského fóra okresu Litoměřice bezprostředně navázala oddělená jednání zakládajících skupin dvou nových politických subjektů. Na nich byli mimo jiné zvoleni členové dohazovacího výboru, který měl zajišťovat právní kontinuitu mezi OF a novými organizacemi. V sobotu 6. dubna se stalo to, co viselo ve vzduchu již delší čas. Stejně jako v celé republice bylo také v Litoměřicích Občanské fórum rozděleno na Občanskou demokratickou stranu a na Občanské hnutí. Vše "bylo provázeno jistou dávkou nedůvěry, emocí a sentimentality". Přesto měly obě nové politické strany zprvu svoje sídlo v prostorách Okresního koordinačního centra OF na Mírovém náměstí č. 14.

ODS

Vznik strany

Místní noviny přinesly již dne 22. března zprávu, že "na půdě Občanského fóra se v těchto dnech formuje politická strana s prozatímním pracovním názvem Občanská demokratická strana". Ihned po skončení závěrečného sněmu OF byl svolán okresní přípravný sněm ODS. Do zdejšího přípravného výboru byli zvoleni ing. Richard Mandelík jako předseda a dále Jan Pařízek, Pavel Vilím, pánové Hruška, Slavík,

Dušek a paní Mejtová a Zavoralová. Další čtyři se stali členy tzv. Dohodovacího výboru. Na 20. dubna byl svolán do Olomouce celorepublikový kongres. Na něj byli delegováno Jan Pařízek a ing. Richard Mandelík. V litoměřickém okrese dosáhl v polovině dubna počet "předregistrovaných" členů počet 160 a každým dnem rostl. V neděli 5. května se asi 30 zdejších příznivců ODS sešlo na mítinku s poslancem ČNR Čermákem, jedním z místopředsedů republikového koordinačního výboru ODS. Přítomen byl také poslanec Federálního shromáždění ing. M. Tejkl, žijící v našem městě. Debata byla zaměřena směrem k aktuální vnitropolitické situaci. M.j. zde bylo řečeno, že "ODS chce dotáhnout až do konce volební program Občanského fóra".

Ustavující sněm

Regionální organizace ODS v Litoměřicích byla formálně založena na řádném ustavujícím sněmu, konaném dne 8. června. Hlavním úkolem delegátů bylo schválení jeho stanov stanov. Předsedou tzv. oblastního sdružení ODS v Litoměřicích byl zvolen ing. Richard Mandelík, místopředsedy M. Zavoralová a R. Slavík.

Místní organizace

Přípravný výbor místního sdružení Občanské demokratické strany svolal na 19. září do sálu Domu dětí a mládeže konala ustavující sněm místní organizace. Zdejší občan Pavel Vilím se již v průběhu roku stal "krajským manažerem" této nové strany. Původní kancelář měli na Mírovém náměstí č. 14, ve druhém poschodí. Ustavujícího sněmu se účastnili také poslanec Sněmovny lidu Federálního shromáždění ing. M. Tejkl a starosta ing. Z. Rosol. Předsedkyní místního sněmu ODS byla zvolena profesorka Gymnázia Josefa Jungmanna paní Zavoralová.

Tisková beseda

Občanská demokratická strana uspořádala 3. července v Litoměřicích tiskovou besedu. Pozvánku dostaly také redakce krajského i celostátního tisku, stejně jako televize, ani jedna však zájem neprojevila. Z plánovaného brífinku s předsedou okresní rady ODS Richardem Mandelíkem zbyl jenom rozhovor šéfredaktora místního týdeníku "Proud", věnovaný do značné míry otázkám zemědělství.

OBČANSKÉ HNUTÍ

Při rozpadu Občanského fóra koordinovala zprvu činnost vznikajícího Občanského hnutí PhDr. Eva Hanušová, zástupkyně starosty města. Dne 12. dubna v místních novinách vyzvala, aby se příznivci tohoto hnutí, jehož program byl bližší původním ideálům OF, přihlašovali u ní. Formálně se Občanské hnutí v Litoměřicích konstituovalo 2. května. Na zdejší ustavující sněm zavítali předsedkyně České národní rady JUDr. Dagmar Burešová, poslanec F. Nerad a přítomen byl i zdejší poslanec v ČNR a zakladatel Občanského fóra Zdeněk Bárta. V pracovní části jednání se účastníci sněmu shodli na tom, že si okres rozdělí do šesti středisek, které budou mít zastoupení v okresní radě. Měly zprostředkovávat těsnější styk přílehlých obcí s okresním centrem. Z Litoměřic byli do okresní rady zvoleni MUDr. Emil Sládek, Ivan Vilím, Petr Brzák, dalších šest zastupovalo Lovosice, Roudnici n. L., Štětí a Úštěk. Zástupce Libochovicka byl zvolen na dalším sněmu, konaném 15. června. "Účastníci sněmu se shodli na potřebě pokračovat v díle započatém Občanským fórem a chtějí

navázat na vše přínosné, co z tohoto hnutí povstalo", pravilo se v závěrečném prohlášení.

ODA

Z části příznivců Občanského hnutí a dalších zájemců o členství vznikla na podzim Občanská demokratická aliance. Dne 9. prosince uspořádala v zasedací síni Okresního úřadu setkání s občany. Přítomni byli ministr zemědělství MVDr. Bohumil Kubát, poslanec Sněmovny lidu ing. arch. Pavel Vanda, poslanci České národní rady ing. Oldřich Kužílek a ing. Viktor Dobal. Dále pak náměstek ministra pro privatizaci a správu národního majetku ing. Jan Herda.

ČSSD

Výroční schůze městské organizace

Výroční plenární schůze městské organizace Československé strany sociálně demokratické se konala 16. února v zasedací místnosti Knihovny Karla Hynka Máchy. Na programu bylo hodnocení činnosti od vzniku v prosinci 1989 i přípravy XXV. sjezdu, který se konal počátkem dubna v Ostravě.

Okresní konference

Dne 23. února se v lovosické restauraci "Máj" uskutečnila okresní konference Československé sociální demokracie. Účastnilo se jí na 60 delegátů. Litoměřickou organizaci zastupovali Jiří Bohatec, Jiří Trnka a PhDr. Jan Smetana. Za Ústřední výkonný výbor byl delegován Josef Žanda, pocházející z České Lípy. Delegáti zvolili nový okresní výkonný výbor, delegáty na XXV. sjezd strany (za Litoměřice PhDr. Jan Smetana a předseda okresní organizace, kterým se znovu stal Václav Zdeněk Bartoš.

Nový sekretariát

Strana, která do té doby používala zasedací síň Stavebního bytového družstva v Teplické ulici č. 2 (u horního nádraží), získala od 15. září vlastní sekretariát. Byl umístěn v Lidické ulici č. 18, v prvním poschodí. Zřídila zde také pracovně právní a sociální poradnu pro všechny občany, včetně podnikatelů.

STRANA ZELENÝCH

Okresní konference strany zelených byla uspořádána v sobotu 23. března v Klubu zdravotníků na horním konci Velké Dominikánské ulice.

NÁRODNĚ SOCIÁLNÍ STRANA

V sobotu 26. ledna byla v Praze tzv. zemským sněmem potvrzena obnova činnosti Národně sociální strany - Československé strany národně socialistické, která se prohlásila "pravou pokračovatelkou Československé strany národně socialistické zlikvidované komunisty únorovým pučem v roce 1948". Také v Litoměřicích našla své příznivce mezi částí členů dosavadní Československé strany socialistické.

REPUBLIKÁNSKÁ UNIE

V neděli 3. února byla v Litoměřicích ustavena místní organizace Republikánské

unie, a to v přímém začlenění pod generální radu Republikánské unie v Praze. Hned za týden 10. února byl svolán její sněm. Vyjádřil se k politické i ekonomické situaci státu. Požadoval "odstranit umělou zaměstnanost", očistu správního aparátu "a jednou provždy skončit s gloriolou tzv. osmašedesátníků". Předsedou zdejší organizace byl ing. Miroslav Rozmara.

REPUBLIKÁNSKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA

Vůbec první místní organizace Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa v okrese byla založena dne 21. ledna 1991. Předsedou místní organizace Litoměřice a Želetice Republikánské strany - Republikánského sdružení Československa, jak zněl tehdy název tohoto politického směru byl v tomto roce Jiří Beneš. Předseda strany PhDr. Miroslav Sládek dostal během prvních měsíců roku několikrát prostor v místních novinách. Na počátku května se ustavila i její okresní výbor, jehož předsedkyní byla zvolena Věra Kamluková z Litoměřic. Ve středu 25. září odpoledne se v areálu letního kina na Střeleckém ostrově konal mítink Republikánské strany, kde hlavní projev přednesl PhDr. Miroslav Sládek. Podle místních novin "Proud" zaujal několik set občanů, kteří si jej přišli vyslechnout, "nesmírným šarmem, s nímž přiblížil ekonomické, sociální i politické cíle této strany."

KSČ

Plenární zasedání okresního výboru Komunistické strany Čech a Moravy, konané 28. února, se zabývalo především otázkou zemědělství. Vyplynulo to z obav o další existenci bývalých jednotných zemědělských družstev, spojených s přípravou nového zákona o půdě. Předseda okresního výboru Milan Jevoš vyzval občany, "kterým záleží na tom, abychom měli zajištěnou výživu, aby nepodporovali návrh zákona o půdě (předkládaný iniciativní skupinou poslanců okolo pana Tyla). Upozornil dále, že "v této souvislosti lze posílat Federálnímu shromáždění petice". Vycházel z toho, "že i ve vyspělých kapitalistických státech je zemědělství dotováno státem". Od 3. září zavedla také KSČM pravidelné poslancecké dny, konané každé první pondělí v měsíci na okresním sekretariátu v Turgeněvově ulici č. 15.

STRANA PŘÁTEL PIVA

Organizace této poněkud recesistická strana měla ve městě a okolí asi sto členů. Kromě samotných Litoměřic pocházeli z Píšťan, Žalhostic, Velkých Žernosek, Malíče, Michalovic, Mířejovic, Nučiček, Terezína a Roudnice n. L. V soukromém mířejovickém hostinci "Na kopečku" se v polovině srpna uskutečnila první valná hromada strany, kde bylo také prodáváno nulté číslo stranických novin, vydané v počtu asi třiceti výtisků. Strana měla smlouvu s vedením litoměřického pivovaru, které ji podporovalo, neboť se vlastně jednalo o svérázný způsob reklamy.

VÝROČÍ A TRADIČNÍ OSLAVY

Památka Jana Palacha

V tomto roce se poprvé objevilo datum 19. ledna, označené jako památný den Československé federativní republiky. Lidé vzpomínali na atmosféru před třiatváceti

lety, kdy zemřel Jan Palach, který se na protest proti okupaci republiky Sovětskými vojsky a totalitním proměnám sám na Václavském náměstí upálil.

Oslavy 1. máje

Podobně jako předchozího roku se nekonaly žádné manifestace. Vše bylo organizováno jako lidová veselice, začínající v 10 hodin dopoledne. Odpoledne od 14. hodiny se konal majáles. Vesměs studentský průvod směřoval z náměstí do Jiráskových sadů a odtud směrem na Hrádek. Vlastní politickou akci uspořádali pouze komunisté, kteří se v 10 hodin shromáždili na úpatí Mostné hory.

Oslavy dne osvobození

V tomto roce se poprvé konaly 8. května, ve výroční den uzavření příměří, které formálně ukončilo 2. světovou válku. Pietního aktu na hřbitově, konaného v 17. hodin, se účastnili především členové KSČM, přítomni však byli také členové ČSSD, ČSS, ČSL, Občanského hnutí, Strany zelených, Republikánské unie a dokonce také ODS. Záštitu nad celou akcí převzal Městský úřad. Hlavním projevem byl pověřen autor této kroniky.

Snahy o udržení jednoty Československa

Výzva Pavla Tigrida z 21. září, určená všem občanům Československa, aby se postavili za udržení jednoty státu a požadovali vyhlášení referenda o jeho dalším osudu, našla ohlas i v Litoměřicích. Podpisové archy se plnily stovkami jmen zdejších občanů. Podpisy se sbíraly na pracovištích, na Mírovém náměstí a v Dlouhé ulici. Velmi občansky se přitom angažovali zejména studenti Gymnázia Josefa Jungmanna. Podepsalo ji přes dvacet tisíc občanů, protože se shodou okolností v téže době konala výstava "Zahrada Čech".

Vztah ke Slovensku

U příležitosti oslav 28. října odpověděl starosta města v "Radničním zpravodaji" na dotaz co si myslí o rozdělení státu m.j. toto: "Případný rozpad by pro život měst a obcí měl podle všeho negativní dopad, neboť politika a ekonomika jsou velmi úzce propojeny. Nedovedu si představit hranice mezi Českou a Slovenskou republikou, vznik dvou subjektů, které hospodaří na základě smluv. Na ty bychom snad ani neměli právníky".

3. VEDENÍ MĚSTA A VEŘEJNÁ SPRÁVA

STRUKTURA MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Vedení města

V čele města stál od komunálních voleb v listopadu 1990 starosta ing. Zdeněk Rosol. Prvním místostarostou byl ing. Vítězslav Holub CSc., druhým PhDr. Eva Hanušová. Oba při výkonu svých funkcí, kromě zastupování starosty řídili každý tři odbory městského úřadu. Prvnímu místostarostovi podléhaly odbory stavební, finanční a obchodní. Druhému odbor školství, organizační a vnitřních věcí, plus bytový. Řízením týmu pracovníků celého úřadu byl na zasedání zastupitelstva dne 14. února pověřen nově zvolený tajemník ing. Jindřich Hauptman. Z organizační struktury Městského úřadu a jím založených podniků vyplývalo, že pro jednotný systém řízení náleželi do kompetence vedení města ředitel Městského bytového podniku JUDr. Jan Čapek, ředitel Technických služeb města Vladimír Jína i ředitel Městské prádelny a čistírny Luděk Veselý. Odborů MěÚ bylo celkem 6. Celkový počet zaměstnanců činil na počátku tohoto roku 49.

Odbor bytový

Vedoucí byla Marie Kafková. Na tomto úseku byl prováděn výkon státní správy podle zákona o hospodaření s byty, občanského zákoníku, správního řádu a dalších souvisejících předpisů a vyhlášek.

Odbor ekonomický

Jeho vedením byla pověřena Ludmila Vrabcová. Úkolem odboru bylo provádění přenesené státní správy na úseku financí, správy a ochrany majetku i jeho revizí. Vykonával také správu daní a poplatků dle vyhlášky 16/62 Sb. Spravoval fondy města a zajišťoval jejich zákonné využívání.

Odbor školství, kultury, zdravotnictví a sociální

Vedoucí odboru byla Helena Bitrichová. Její úsek po dohodě se Školským úřadem předkládal návrhy na zřizování či rušení mateřských škol a školních jídelen. Dále hospodářsky zabezpečoval provoz i údržbu mateřských škol, základních škol, zvláštní školy, Lidové školy umění a školních jídelen. Přípravoval zápisy do prvních tříd základních škol i školek. Úsek zdravotnictví předkládal návrhy na zřizování a rušení jeslí. Úsek sociálního zabezpečení zajišťoval pro Okresní správu sociálního zabezpečení prošetření žádostí o zvýšení důchodů. Dále zabezpečoval zajištění pečovatelské služby pro nemocné občany, provoz klubu důchodců a domů s pečovatelskou službou. Úsek kultury sledoval oznamovací povinnost kulturních akcí a zajišťoval vlastní kulturní akce města.

Odbor stavební

Vedoucím odboru byl ing. Jan Nejtek. Odbor byl orgánem Městského úřadu pro výkon státní správy na úseku výstavby, územního plánování. Vykonával činnost na úseku územně správním, stavebně správním, investičním i životního prostředí. Na úseku investorské činnosti zajišťoval přípravu a zpracování investičního programu rozvoje města.

Odbor obchodní a turistického ruchu

Jeho vedoucím byl ing. Ivan Palán. Náplní práce odboru bylo zakládání podniků

ve správě města, kontakty s bankovními ústavy, vyhledávání sponzorů a příprava podkladů pro nabídková řízení. Do jeho kompetence m.j. náležel také pronájem i prodej pozemků a jejich evidence. V součinnosti se Sdružením historických měst a obcí se podílel na vydávání informačních a propagačních materiálů. Ve vazbě na stavební odbor připravoval též podklady pro nabídky k převodu majetku města. Vykonával též kontrolní činnost (doprava, stánkový prodej, prodej alkoholických nápojů, reklamní a rekreační činnost).

Odbor organizační a vnitřních věcí

V jeho čele stál Petr Brzák. Odbor zajišťoval výkon státní správy na úseku vnitřní správy, působil jako určitý servis pro potřeby všech ostatních odborů. Dále zajišťoval matriční agendu, zabýval se organizací civilní obrany. Vyřizoval rovněž stížnosti občanů, zabýval se přestupky a zajišťoval veřejné akce na území města.

Platnost dvou mandátů do zastupitelstva

Vzhledem k tomu, že na ustavujícím shromáždění městského zastupitelstva, konaného dne 29. listopadu 1990 byly vzneseny pochybnosti ohledně platnosti mandátů ing. Jana Bechyněho a Jaroslava Brabce, byl o vyjádření požádán Krajský soud v Ústí n. L. Na základě jeho usnesení ze dne 13. prosince 1990, rozhodlo nejbližší zasedání městské rady, konané dne 10. ledna 1991, že u ing. Jana Bechyněho není o platnosti mandátu pochyb. Pokud šlo o mandát Jaroslava Brabce provedl sekretariát starosty písemný dotaz, zda se jej nechce vzdát. Po jeho záporné odpovědi byl učiněn dotaz u jeho zaměstnavatele, Krajské správy SNB v Ústí n. L., ve věci jeho funkční a územní písemnosti. Protože svůj služební poměr ukončil, nebyl zrušen ani jeho mandát. Rada města to vzala na vědomí dne 21. března.

Setkání starostů

Ve čtvrtek 7. února bylo na Městském úřadě Lovosice uspořádáno setkání starostů a místostarostů z Litoměřic, Roudnice n. L. a Štětí. Jeho účelem byla porada o společných problémech a hledání cest ke vzájemné spolupráci. Hovořili o vyhláše, týkající se místních poplatků, které měly být jedním ze zdrojů příjmů měst. Zkušenosti z Litoměřic i Roudnice n. L. ukazovaly potřebu provedení rajonizace měst, t.j. rozdělení zástavby do několika zón, podle nichž by se vyměřoval. Hovořilo se také o turistickém ruchu a o vybavení městských úřadů výpočetní technikou. Celým jednáním prolínaly otázky financování a hledání cest k navýšení příjmové části rozpočtů. Starostové se závěrem dohodli na setkáních každý sudý týden ve čtvrtek. Příští setkání se konalo 21. února v Litoměřicích a na programu byla činnost Technických služeb, Spořitelny, prodej domů a bytů, problémy Střední zdravotnické školy a další otázky.

Demokratický blok

Dne 20. března se konala porada členů městského zastupitelstva, zvolených předchozího roku v rámci Demokratického bloku. Původní úmysl byl sice spolupracovat pouze právě do těchto voleb, začalo se však ukazovat stále zřetelněji, že koaliční spolupráce by měla mít více méně trvalý charakter. V průběhu schůzky navrhli zástupci ČSS a Strany zelených, že by bylo vhodné prosazovat obnovení tzv. "kulatých stolů", které sehrály pozitivní roli v první polovině roku 1990. Hovořilo se též o problému, kdo a na jakém základě jmenoval členy privatizační komise. V diskusi se všichni přítomní shodli v tom, že by se jich samozřejmě měli zúčastňovat pouze zástupci demokratických sil okresu, t. j. bez komunistů a republikánů.

Nezdar pokusu o obnovu "kulatých stolů"

Uvažované obnovení této formy se nezdařilo. Dne 27. března se schůzky, konané v zasedací síni Městského úřadu, účastnili pouze zástupci ČSS, ČSSD, Strany zelených a ČSL. Přišel také zástupce tzv. "Svobodné ligy", zájmové organizace vojáků z povolání. Účast přislíbilo také Občanské hnutí a Republikánská unie, ale nakonec se nedostavili. Výsledkem jednání bylo rozhodnutí svolat po velikonočních ekonomický mítink na náměstí. Byl potom uskutečněn 8. dubna.

Doplňovací volby do rady města

Po rezignaci ing. Josefa Nováka na členství v městské radě, který byl pověřen funkcí ředitele Státních lesů, byl na zasedání městského zastupitelstva dne 16. května byl zvolen za nového člena rady ing. Ivan Špatenka. Při hlasování aklamací zvítězil proti druhému kandidátovi, ing. Janovi Bechyně.

Nový člen zastupitelstva

Po rezignaci Jiřího Michálka (KSČM) převzal dne 1. srpna jeho mandát Dr. Pažout z téže strany.

Integrace a dezintegrace

Do roku 1978 se Litoměřice skládaly z města, předměstí a Pokratic, které k nim byly připojeny v roce 1961. Administrativním začleněním Trnovan začala probíhat integrace okolních obcí, která v roce 1980 zahrнула do správního obvodu Městského národního výboru obce a osady Hlinná, Kamýk, Kundratice, Lbín Miřejovice, Mlékojedy, Podviní, Tlučeň a Trnovany. V letech 1990 až 1993 došlo opět k jejich dezintegraci. S platností od 1. července 1990 se obnovila samostatná obec Mlékojedy a Hlinná, k níž se připojily Kundratice a Lbín. Dne 31. prosince 1991 se připojila také Tlučeň. S účinností od 1. září 1990 byla vytvořena obec Trnovany s místní částí Podviní. Kamýk se osamostatnil k 1. lednu 1992, zatímco Miřejovice k 1. lednu 1993.

Radniční zpravodaj

Městský úřad začal v červnu vydávat jednou za čtrnáct dní vlastní periodikum pod názvem "Radniční zpravodaj". Jeho tisk zajišťovala firma Ados Ústí n. L., řízením byl pověřen Petr Brzák, vedoucí odboru vnitřních věcí Městského úřadu.

Finanční situace města

V prvé čtvrtině roku konstatoval starosta ing. Zdeněk Rosol veřejně v místních novinách, že "finanční situace města je velice špatná, protože obce nejsou dosud zcela samosprávné". Na zasedání zastupitelstva dne 21. února ji charakterizoval dokonce jako "katastrofickou". Za předpokládaného finančního příspěvku 28 milionů a vlastních příjmů 10 - 12 milionů korun byl městský úřad nucen hospodařit "velmi úzkostlivě". Pouze školství a zdravotnictví se stalo jedinými odvětvími, která byla od počátku chráněna krácení prostředků.

Výsledky hospodaření

Oproti počátečním obavám dopadlo hospodaření města v tomto roce dobře a skončilo dokonce přebytkem ve výši 13,768.000 korun. Oproti rozpočtovaným 59,090 korunám příjmů a výdajům ve stejné výši, činily nakonec skutečné příjmy 81,418.000 korun a zatímco výdaje 67,650.000 korun. Příznivý výsledek byl dosažen zejména prodejem nemovitostí v dražbách a dosavadním nájemníkům. Oproti původnímu předpokladu byl výsledek vyšší o 8,387.000 korun. Menším dílem se tak stalo zvýšením státní globální dotace pro školství, sociální věci, místní hospodářství a na

valorizaci mzdových fondů. Oproti rozpočtu činil 5,109.000 korun. Zvýšeny byly také finanční prostředky na investiční akce (plynovod a dům pečovatelské služby), a to o 3,533.000 korun. Plánovaný příjem překročily také Technické služby města (o 344.000 korun). - Plánované výdaje byly překročeny o 1,426.000 korun na rekonstrukce komunikací v ulicích Dlouhá, Velká Dominikánská, Zahradnická, Máchově a na rekonstrukci parkoviště Na valech. Navýšení rozpočtu v oblasti školství o 6,485.000 korun se odrazilo v opravách školských zařízení a dokončení rekonstrukce objektu v Masarykově ulici pro Základní uměleckou školu (býv. Lidovou školu umění). Dokončení rekonstrukce Divadla Karla Hynka Máchy si v tomto roce vyžádala částku 7,664.000 korun, zatímco rekonstrukce gotické hradu 1,233.000 korun.

Městská policie

Městský úřad v Litoměřicích vyhlásil na jaře výběrové řízení na obsazení členů městské policie. Termín přihlášek byl do 25. června. Fungovat měla začít od listopadu, ale nakonec byli městští policisté pouze vybráni a byly připraveny podmínky pro to, aby útvar mohl začít fungovat hned od začátku následujícího roku.

Sdružení měst a obcí

Dne 15. listopadu se v Bohušovicích n. O. setkali zástupci Sdružení severočeských měst a obcí z litoměřického okresu. (Sdružení bylo de facto ustaveno 24. května, kdy se v Chomutově sešla poprvé jeho rada). Po úvodu starosty Bohušovic přednesl litoměřický místostarosta ing. Vítězslav Holub návrh "Prohlášení starostů měst a obcí ekologicky postižené oblasti okresu Litoměřice". Po odhlasování bylo zasláno premiérovi vlády České republiky i ministrům pro životní prostředí a financí.

POSLANECKÉ DNY

Od pondělí 11. února byla v zasedací místnosti v přízemí Městského úřadu poprvé otevřena tzv. "Poslanecká kancelář". V dopoledních hodinách zde byl přítomen poslanec Sněmovny lidu Federálního shromáždění ing. Milan Tejkl a odpoledne poslanec České národní rady Zdeněk Bárta. Tak zvané "Poslanecké dny" se potom opakovaly každé pondělí.

OKRESNÍ ÚŘAD

Pravomoci okresního úřadu

Okresní úřad v Litoměřicích byl zřízen dnem 25. listopadu 1990 ve smyslu zákona č. 425/90 Sb., který na něj převedl povinnosti a práva bývalého okresního národního výboru. Podle téhož zákona na něj byly převedeny též některé pravomoci, které do té doby vykonával Severočeský krajský národní výbor v Ústí n. Lab., zrušený stejně jako všechny ostatní k 31. 12. 1990. Na druhé straně byla podle zákona o obcích č. 367/90 Sb. část pravomocí bývalého ONV přenesena na tzv. "pověřené obecní úřady", které byly schváleny nařízením vlády České republiky č. 475/90 Sb. V litoměřickém okrese to bylo na městské úřady v Litoměřicích, Lovosicích, Roudnici n. Lab., Libochovicích, Úštěku a Třebenicích.

Struktura okresního úřadu

Okresní úřad v Litoměřicích v čele s přednostou Josefem Polem tvořilo od 1.

ledna 1991 celkem 12 referátů, kancelář přednosta a štáb civilní obrany.

- Do čela finančního referátu byl jmenován ing. Ladislav Kožíšek. Jeho rozpočtové oddělení zabezpečovalo rozhodnutí o státním příspěvku pro stavebníky rodinných domků a spolupracovalo s referátem zdravotnictví a sociálních věcí při výplatě sociálních dávek občanům. Oddělení daní a poplatků jim poskytovalo metodickou pomoc při placení daní. Ve spolupráci s živnostenským referátem zajišťovalo metodiku a správu domovní daně, místních daní a poplatků (místních i správních). Dále zajišťovalo metodiku cenové politiky soukromých podnikatelů. Oddělení majetkoprávní vydávalo rozhodnutí o přidělení pozemků do osobního užívání, podle zákona č. 403/90 Sb. o zmírnění následků některých majetkoprávních křivd minulého období vydávalo příslušná potvrzení, vedlo evidenci dlužníků na zemědělských přídělích a poskytovalo informace o výši dluhů. Dále dávalo souhlas při převádění bytů nebo rodinných domků z vlastnictví státu do osobního majetku občanů.

- V čele referátu dopravy stál František Morkus. Rozhodoval v oblasti silničního hospodářství o uzavírkách silnic, dále povoloval zvláštní užívání silnic, o inženýrských sítích souvisejících prostorově s komunikacemi. Vykonával také odborný dozor nad pozemními komunikacemi. Pokud šlo o dopravu samotnou rozhodoval o udělení či odejmutí povolení provozovatelů vnitrostátní automobilové nákladní dopravy, uděloval povolení k mezinárodní silniční dopravě našimi provozovateli. Také rozhodoval o povolení přepravy zvlášť těžkých nebo rozměrných předmětů a užívání odpovídajících vozidel. Vykonával státní odborný dozor ve věcech dopravy a řešil přestupky.

- Referát školství, jehož vedoucím se stal Vladislav Kvapil měl právo zřizovat a rušit speciální základní školy při zdravotnických zařízeních, pomocné školy, zvláštní školy, základní umělecké školy (býv. lidové školy umění), školská zařízení mimo vyučování i výchovného poradenství, zařízení školního stravování a podobně. Dále jmenoval a odvolával ředitele uvedených zařízení a po dohodě s obcemi také ředitele předškolních zařízení a základních škol. Rozhodoval o síti škol a školských zařízení, přiděloval prostředky mzdové i ty, které byly určeny na učebnice a školní pomůcky hrazené státem.

- Ve funkci referátu zemědělství stanul ing. Luděk Wünsch. Jeho pracovníci zabezpečovali jak zrušení užívacího práva, tak navrácení půdy soukromým zemědělcům, majetkoprávní vztahy k půdě starého českého majetku i tzv. přídělí v bývalých německých částech okresu. Dále zajišťoval ochranu zemědělského půdního a lesního fondu. Úsek myslivosti tohoto referátu řešil evidenci zbraní a jejich převody a zejména lovecké lístky. Rovněž organizoval vyšší myslivecké zkoušky a schvaloval plány odlovu a sčítání zvěře.

- Dnem 1. srpna vznikl na Okresním úřadě Litoměřice Pozemkový úřad. Měl postavení samostatného referátu se dvěma odděleními - majetkoprávním a oddělením pozemkových úprav. Pozemkový úřad uvedl do života zákon č. 229/91 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, t.j. zemědělské půdě, lesní půdě a vodním plochám i zemědělským budovám a stavbám.

- Vedoucí živnostenského referátu byla jmenována Marcela Ročková. Prováděla se zde registrace soukromých podnikatelů (podle zákona č. 105/90 Sb.) i poradenská činnost. Vedle tohoto oddělení zde bylo také oddělení kontroly, provádějící odborný dohled nad dodržováním podmínek vydaných registrací, řešily se stížnosti a podněty občanů.

- Referát regionálního rozvoje a územního plánování vedl ing. arch. Václav Protiva. Pořizovala se zde především plánová dokumentace, jejíž přípravu a zpracování referát koordinoval ve vztahu ke koncepcím rozvoje regionu i k požadavkům jednotlivých měst, obcí, podniků a institucí.

- Vedoucím referátu bytového hospodářství, obchodu a služeb byl Miroslav Evald. Na úseku bytového hospodářství se zde prováděla poradenská činnost a řešily stížnosti občanů ohledně přidělování bytů. Poradenská činnost se týkala i nebytových prostor. Kontrolní činnost se týkala dodržování zákonnosti na úseku bytového hospodářství městských a obecních úřadů. Ve vztahu k obchodu referát sledoval zásobování okresu, prováděl poradenskou činnost i kontroly a vyřizoval stížnosti občanů. Ve stejném rozsahu působil i na úseku služeb, kde mimo to řešil problematiku spojenou s činností podniků, u nichž byl okresní úřad tzv. "zakladatelem". Týkalo se to i delimitací Okresního podniku bytového hospodářství a Okresního podniku technických služeb. Od počátku roku řešil situaci spojenou s privatizací dalších "svých" podniků, zejména Okresního podniku služeb, Restaurací a jídelen i Kovovýroby Litoměřice. Tato náročná činnost se týkala také řady dalších organizací obchodu a služeb, jako Potraviny, Pramen, Zeleniny, Oděvy, Domácí potřeby, Klenoty, Drobné zboží a Drogerie.

- Referát vnitřních věcí vedený Vladimírem Kolbabou zajišťoval především vnitřní chod celého okresního úřadu. Přímý styk s občany zajišťovalo správní oddělení, zabezpečující odvolací řízení ve druhé instanci na úseku přestupků, přestupkové řízení v první instanci na úseku spojů, jednání o ztrátách a nálezech, vyřizování žádostí a stížností občanů ohledně veřejného pořádku, i vyhledávání potřebných dokladů v archivu. V nepřímém jednání, které zprostředkovávaly městské a obecní úřady pro své občany referát zabezpečoval metodickou pomoc při evidenci obyvatel, poradenskou činnost na úseku správního řízení a v součinnosti s Okresní vojenskou správou odvozy branců. Na starosti měl také poradenství při uplatňování shromažďovacího práva a přípravu i organizaci celostátních akcí, jako voleb, sčítání lidu a podobně. Na úseku matriční agendy povoloval změny jména a státního občanství a vydával příslušná osvědčení. Řídil také všech čtrnáct matričních obvodů okresu.

- Vedoucím referátu kultury byl Josef Havránek, který se do této funkce vrátil po dvaceti letech "normalizace". Referát řídil a koordinoval činnost okresních kulturních zařízení, vytvářel prostor kulturně výchovné a zájmové umělecké činnosti a odpovídal za obsahové, organizační a materiální zabezpečení systému "Mládež a kultura". Dále koordinoval mimoškolní vzdělávání a výchovy, vytvářel podmínky pro kulturní a společenský život jiných národností a občanů rómského původu. Prověřoval výkon státní správy v této oblasti u městských a obecních úřadů. V neposlední řadě zabezpečoval finanční prostředky pro jím přímo řízené kulturní organizace a zařízení ve městech i obcích. Na starosti měl také památkovou péči, kde vykonával funkci státní správy, zajišťoval evidenci kulturních památek a vydával závazná stanoviska k restaurátorským pracím. V přímém kontaktu s občany zajišťoval registraci periodického i neperiodického tisku, vyjadřoval se k obnově a údržbě kulturních památek a udržoval kontakt s těmi, kdo byli v letech 1948 - 1989 z politických důvodů jakkoliv postiženi.

- Do čela referátu zdravotnictví a sociální péče byl jmenován Jiří Dušek. Jeho úsek zajišťoval úkoly státní správy v oblastech naznačených jeho názvem. Pokud jde o

zdravotnictví to bylo rozhodování o odvoláních občanů ohledně léčebně - preventivní péče, rozhodování o poskytnutí bezplatné léčebné péče cizím státním příslušníkům a spolupráce se zdravotními zařízeními při hromadných epidemiích. Dále na základě návrhu okresního hygienika uděloval referát pokuty za porušování příslušných předpisů a mohl rozhodnout o zastavení závadných staveb a dokonce o zákazu užívání nebo provozu závodů. Měl výkonnou pravomoc také na úseku povinné ústavní léčby. Na úseku sociální péče rozhodoval o poskytování příspěvků na opatření zvláštních pomůcek a opravách bytů zvláště těžce postiženým občanům, dále o příspěvcích na dietní stravování, pomáhal finančně těm, kterým nebylo možno zajistit zaměstnání. V oblasti sociální péče o společensky "nepřizpůsobivé" občany rozhodoval o peněžitých či věcných dávkách. V jeho pravomoci bylo dále rozhodování o přijetí do ústavů sociální péče. Pokud šlo o péči týkající se rodin a dětí, rozhodoval v naléhavých případech o umístění do náhradní výchovy, o příspěvcích na výživu dětí a podobně.

- Referát životního prostředí vedl ing. arch. Jan Zadražil. Podle požadavků příslušného ministerstva se v prvních měsících roku teprve dobudoval tak, aby výhledově mohl zabezpečovat státní správu komplexně na úseku vodního hospodářství, ochrany ovzduší, odpadového hospodářství, stavebního řádu a geologie, ochrany přírody i zemědělského a lesního půdního fondu. Zatím na úseku stavebního řádu státní správy geologie zajišťoval odvolání proti správním rozhodnutím orgánů nižších stupňů, jako zakladatel určoval organizace k dobývání výhradních ložisek a rozhodoval o odvoláních ve věcech povolování staveb v určitých územích. Na úseku státní správy vodního hospodářství vydával povolení k nakládání s vodami, vodohospodářským stavbám, stanovoval ochranná pásma vodních zdrojů. Co se týkalo ochrany ovzduší prováděl řízení o pokutách za jeho znečišťování, vyhlašoval regulační opatření atd. Státní ochranu přírody vydával závazná stanoviska k zásahům, které by mohly vést k poškození významných krajinných prvků, vyhlašoval dočasně chráněné plochy a výtvořiny i památné stromy. Zpracovával ochranné plány pro chráněná území a rozhodoval o poskytnutí výjimek ze stanovených podmínek. Měl v této oblasti působnosti také sankční práva. Setkání starostů

V úterý 15. ledna se uskutečnilo první setkání starostů měst a obcí s pracovníky Okresního úřadu v Litoměřicích. Přítomni byli také ředitel Úřadu práce Ivan Vilím a předseda okresní komise pro privatizaci ing. Petr Vaverka. Přednosta okresního úřadu Josef Pol představil vedoucí jednotlivých referátů. V průběhu dalšího jednání byla vysvětlen také problém sestavování rozpočtů, který v nových podmínkách činil mnohým starostům velké problémy. Diskuse se týkala především dotazů na pravomoci obecních a městských úřadů, malé privatizace a rozvoje i pravidel soukromého podnikání. - Na 24. října svolal přednosta Okresního úřadu další sněm starostů měst a obcí okresu k projednání a posouzení nového systému rozdělování finančních prostředků v příštím roce.

Okresní shromáždění

Tato nová instituce vznikla podle nové legislativy po komunálních volbách. Městské zastupitelstvo do něj dne 3. ledna zvolilo starostu ing. Zdeňka Rosolu, jeho zástupce ing. Vítězslava Holuba, PhDr. Evu Hanušovou a dále MUDr. Sládka, ing. Gryndlera, pana Smolíka, ing. Špatenku, ing. arch. Jarkovského, ing. Kvapila, pana Veselého, MUDr. Kejře, pana Fouska, MUDr. Štětinovou, MUDr. Milotu a ing. Vaverku. Prvé jednání bylo uskutečněno 15. února. Předmětem jednání byly především návrhy výše dotací pro jednotlivé městské a obecní úřady. Po

dvouhodinové diskusi doznal původní návrh usnesení výrazných změn. Z 60ti přítomných členů hlasovalo 39 pro jeho přijetí, 11 bylo proti a 7 se zdrželo hlasování. V diskusi byla kritizována výstavba krytého plaveckého bazénu i dostavba Domu kultury v Litoměřicích "jako přepych". Kritika směřovala rovněž na Technické služby v Prosmykách. Přestože celkový rozpočet okresu byl snížen o 8,300.000 korun, rozpočty obcí zůstaly na stejné úrovni jako v předchozím roce. Sníženy byly dotace pro Okresní úřad v Litoměřicích a státní podniky. - Druhé jednání okresního shromáždění se uskutečnilo 27. února. Podstatným bodem, který se týkal našeho města, bylo schválení nutných finančních prostředků na dostavbu Domu kultury a pokračování stavby krytého plaveckého bazénu. - Další jednání bylo konáno 20. června. Zabývalo se opět především finančními záležitostmi, tentokrát výsledky hospodaření bývalých národních výborů za rok 1990. Ve druhé části jednání projednalo a schválilo podrobný rozpočet Okresního úřadu v Litoměřicích na letošní rok, včetně rozdělení rezervy ve výši 7,380.000 korun. Podobně byl rozdělen téměř patnáctimiliónový přebytek z loňského roku.

FINANČNÍ ÚŘAD

S platností od 1. července 1970 byly z dosavadních odborů státních financí při ONV a KNV zřízeny okresní a krajské finanční správy. Jsou to samostatné úřady, podléhající ministerstvu financí. Od roku 1991 byly tyto správy přejmenovány na finanční úřady, které získaly i vyšší pravomoci. V našem městě byl umístěn ve Dvořákově ulici č. 1. Finanční úřad Litoměřice vykonával svoji působnost pro obce Bohušovice n. O., Brňany, Brozany, Doksany, Drahozub, Hlinná, Chotiměř, Chotiněves, Keblice, Křešice, Levín, Lhotka n. L., Liběšice, Libochovany, Litoměřice, Lovečkovice, Lovosice, Lukavec, Malé Žernoseky, Malíč, Michalovice, Mlékojedy, Píšťany, Ploskovice, Polepy, Rochov, Sulejovice, Terezín, Travčice, Trnovany, Třebušín, Ústěk, Vchynice, Velké Žernoseky, Vrbičany, Vrutice, Žalhostice a Žitenice. - Další části administrativního okresu byly rozděleny mezi finanční úřady v Roudnici n. L. a Libochovicích. Oblasti působnosti všech tří byly stanoveny vyhláškou Ministerstva financí České republiky z 28. prosince 1990.

4. HOSPODÁŘSTVÍ, DOPRAVA, SPOJE

Ekonomické aktivity obyvatel

Při sčítání lidu bylo zjištěno, že ekonomické aktivity obyvatel města vyjadřuje především počet 13.963 osob v produktivním věku (tedy 54,3% osob). Oproti okresnímu průměru je o 1,7 bodu vyšší. Obyvatelstva ekonomicky neaktivního (důchodců) s vlastním zdrojem obživy mělo město 3.908, t.j. 15,2% a tzv. závislých osob (dětí, žáků, studentů, žen v domácnosti) celkem 30,5%.

Rok	Ekon. Podíl v % aktiv. úhrn. žen	Z toho ženy EA	Z toho: z EA	odvětví v %			
				Zeměd. a les.	Průmysl	Stavebnictví	Služby
	obyv. z EA						
1980	12.318	5.885	4,5	27,9	29,2	53,9	47,8
1991	13.963	6.690	5,3	24,5	9,8	29,2	54,3
	47,9						
Rozdíl	+1645	+ 805	x	x	x	x	x
	x						

(EA = ekonomicky aktivních)

Podle společenských skupin bylo v roce 1991 z celkového úhrnu ekonomicky aktivního obyvatelstva města 36,2% dělníků, 56,7% zaměstnanců, 0,7% členů zemědělských družstev, 1,4% členů výrobních družstev, 1,6% osob činných samostatně. Více jak jedna třetina ekonomicky aktivního obyvatelstva za zaměstnáním dojížděla mimo místo bydliště.

MALÁ PRIVATIZACE

Privatizační komise

Od 2. ledna zahájila svoji činnost další z nových institucí, tzv. Okresní komise pro privatizaci. Jejím předsedou se stal ing. Petr Vaverka a členy Marcela Ročková, ing. Josef Franc, Miroslav Ewald, František Klaus, Jindřich Pašek, ing. Ivana Chládková, ing. Alena Gabrielová, Miloslava Ziková a Irena Šarmanová. Tyto komise měly mít v každém okrese celkem dvacet členů. Prvních pět z dalších deset jmenoval ve druhé polovině ledna ministr financí. Byli to Marie Tůmová, Jan Smolík, MVDr. Josef Šitanc a JUDr. Jan Červenka. Na úvodním zasedání bylo dohodnuto zřízení šesti místních sekcí, a to v Litoměřicích, Lovosicích, Roudnici n. L., Štětí, Libochovicích a Ústěku. Tam potom probíhaly vlastní dražby. Vedení komise mělo kancelář v prvním patře budovy Okresního úřadu. Již v průběhu ledna začaly být prověřovány majetkoprávní vztahy k provozním jednotkám, k jejichž předložení byly vyzvány podniky Zelenina, Potraviný, Kovovýroba, Pekárny, Okresní podnik služeb, Restaurace a jídelny.

Úkoly komise

Podle zákona č. 427/90 Sb. o tzv. malé privatizaci také zdejší komise organizovala a zabezpečovala převody majetku provozních jednotek. Komise sdružovala veškeré návrhy občanů, organizací a obecních i městských úřadů na zařazení provozních jednotek do procesu privatizace. Na základě těchto podnětů zpracovávala návrh příslušných seznamů, zjišťovala způsob nabytí státem, právo jeho vlastnictví a projednávala návrhy se zakladateli nebo zřizovateli s organizacemi a obcemi, v jejichž

územním obvodu se tyto provozní jednotky nacházely.

Licitátoři

Dražby prováděl tzv. licitátor. Jejich výběr byl uskutečněn na zasedání komise pro privatizaci dne 10. ledna, které se účastnil tehdejší ministr pro privatizaci a správu národního majetku České republiky, ing. Tomáš Ježek. Z celkem devíti přihlášených vyhovělo náročným požadavkům včetně předloženého testu sedm. Protože potřeba byla větší byli občané veřejně vyzváni, že se k výkonu této funkce mohou přihlásit i další.

Místní sekce pro privatizaci

Městské zastupitelstvo dne 3. ledna schválilo zahájení činnosti místní privatizační komise. Od počátku ji tvořili jeho členové MUDr. Kejř a pánové Vosáhlo a Smolík.

Podpora OF

Na počátku února, ještě před prvními dražbami, zaujala k malé privatizaci vlastní stanovisko také Okresní rada Občanského fóra. V prohlášení, podepsaném jejím jménem Richardem Mandelíkem, nekompromisně požadovala, aby - pokud jde o provozní jednotky " v tzv. státním vlastnictví" - byla provedena "co nejrychleji, důsledně a bez výjimek". Za nepřijatelné považovala "všechny pokusy vyjímát některé podniky z privatizace a pod pláštěm smluv o zahraniční účasti konzervovat aparáty monopolních státních podniků". Ostře odsoudila pokusy některých státních podniků, jejichž administrativa předání podkladů o provozních jednotkách protahovala nebo je poskytovala nepřesné a neúplné. Občany vyzvala, aby využili svého práva navrhnout, které jednotky se mají privatizovat.

Aukce

První dražební den se konal v sobotu 23. února v zasedací síni Okresní správy spojů na rohu ulice Na valech a Dvořákovy. Vydražovány byly provozní jednotky někdejšího Okresního podniku služeb. Jednalo se o Sklenářství (Zítkova 3), Kadeřnictví (Sovova ul.), komplex Pohřební služby (Mostecká 7), Fotoslužbu v tzv. "Severce" (Komenského 6). Tuto novou kapitolu v historii města otevřel krátkým úvodním slovem ministr pro privatizaci a správu národního majetku ing. Tomáš Ježek. Oficiálně aukci zahájil předseda okresní privatizační komise ing. Petr Vaverka. Zrodil se při ní republikový primát, neboť na vyvolávací cenu, vyhlášenou na prodej Fotoslužby (276.000 korun) nikdo z přítomných nereagoval. Licitátor musel proto neočekávaně přejít na tzv. "holandský způsob" dražby. Nervy vydržely všem až k maximálně možnému snížení ceny na 50%. Majitelem se za 138 tisíc stal M. Fleischner. Zájemci o pohřební službu nebyli žádní. V případě kadeřnictví se cena vyšplhala až na čtyřnásobek vyvolávací ceny. Prodáno bylo za 240.000 korun. Vyvolávací cena sklenářství činila 268.000 korun, zvedla se však až na 670 tisíc korun, za které je získal Dionýz Hutár.

- Druhá dražba byla dne 2. března uspořádána v lovosické restauraci "Máj". Litoměřických podniků se však netýkala.

- Třetí aukce se konala opět v litoměřické Dvořákově ulici č. 1. Dražilo se zde pět místních provozních jednotek. Byla to prodejna Maso - uzeniny (Teplická 3/1671), Ovoce a zelenina (Plešivecká 2/470), Ovoce a zelenina (Teplická (1/1671), Potraviny s obsluhou (Teplická 3/1672) a ve stejném objektu menší Potraviny s obsluhou (Teplická 3/1672). - Pátý dražební den, navazující na předchozí, který se konal 6. dubna v sále lovosické restaurace "Máj" a týkal se tamních nemovitostí, proběhl v Litoměřicích 13. dubna. Byl uspořádán v zasedací místnosti ve Dvořákově ulici č. 1.

U objektu Polotovary ve Dlouhé ulici 175/9 a analogické prodejny v Mrázově ulici 4/725 se dražil pouze pronájem a vybavení. Celého objektu i s pozemkem se týkala dražba celého areálu Autoservisu u Tereziánské křižovatky, Výrobní prošívaných příkrývek (Stránského 37) a již podruhé komplexu Pohřební služby v Mostecké a Nádražní ulici. Výrobní prošívaných dek byla z aukce vyjmuta, protože uplatnila právo na vyjmutí z privatizace podle § 16 příslušného zákona.

- Další pořádaná aukce byla rozdělena do dvou dní a konala se 27. a 28. dubna v Litoměřicích. Jednalo se o Samoobsluhu potravin a restauraci "Sparta" v Mrázově ulici, Samoobsluhu potravin v Kozinově ulici, Prodejnu punčoch v Dlouhé ulici, Partiový textil (tamtéž), Mladý technik (tamtéž) a prodejnu bižuterie (tamtéž), Drogerii (Mírové náměstí), prodejnu Klenoty (tamtéž) a Domácí potřeby - kola - šicí stroje (Lidická ulice). Nejtatraktivnější objekt, samoobsluhu a restauraci "Sparta", získalo za čtyři a půl milionu České národní investiční konsorcium se sídlem v Litoměřicích.

- Dne 15. června byla v zasedací síni Okresního úřadu v Litoměřicích uspořádána další aukce, na níž se m.j. dražil zdejší mlýn, který za 62,300.000 korun získal pan Plocek.

Dále se opakovala dražba prodejny kol a šicích strojů v Lidické ulici. Jinak byla z litoměřických jednotek nabídnuta do dražby Samoobsluha maso - uzeniny (Litoměřická ulice).

- Další litoměřická dražba proběhla 30. června v zasedací síni Okresní správy spojů ve Dvořákově ulici č. 1. Licitátor nabídl Výrobní lahůdek v Dlouhé ulici, prodejnu Švadlenka (tamže) samoobsluhu Potravin v Hrubínově ulici na sídlišti Kocanda a blokovou prádelnu v Mrázově ulici.

- Ani letními dovolenými nebyly dražby zpomaleny. Následující se konala opět ve Dvořákově ulici č. 1 dne 27. července. Zájemcům byla spolu s celým objektem nabídnuta samoobsluha Potravin v Havlíčkově ulici, prodejní stánek Essex ZP 1932 u jezera v Píšťanech a prodejní stánek Essex ZP 1930 tamže.

- Dne 17. srpna byla nabídnuta tiskárna Severografie na rohu ulic Novobranské a Na valech, prodejna Polotovary v Pekařské ulici, hotel "Labuť", restaurace "Hraničář", tzv. Drobná provozovna v Komenského ulici a hostinec "Inva" v Pokraticích č. 77.

- Další aukce proběhla 19. září opět v kině "Máj". Jednalo se o rázovitý "Hozákův dům", dále byl dražen objekt na rohu Palachovy a Turgeněvovy ulice, který byl vytipován pro zastoupení firmy Hennlich Industrietechnik spol. s r. o. Třetím objektem byl dům na jižní straně Mírového náměstí, kde dříve bývala prodejna "Eso". Jako poslední byla dražena restaurace na Mostné hoře.

- Dne 28. září se ve formě koupě či nájmu nabízela samoobsluha masa a uzenin v Dlouhé ulici, prodejna lahůdek "Grill" (Ulice 5. května), prodejna lahůdek "Dieta" (Novobranská ulice), prodejna ovoce a zeleniny (Michalská ulice), stejná prodejna v Havlíčkově ulici, dále prodejna dámského prádla "Eva" na Mírovém náměstí, Drogerie v Pokratické ulici, Domácí potřeby (tamže), kiosek Tabák na tř. Osvobození a prodejna prádla a pleteného zboží v Pokratické ulici.

- Dražba pořádaná 23. listopadu se týkala drogerie v Dlouhé ulici (byla však nakonec vyřazena, protože zástavní právo uplatnila Komerční banka), Plzeňská pivnice (známá spíše pod názvem "U Petříků" v Novobranské ulici č. 16/86; za šest milionů ji získalo České národní investiční konsorcium Litoměřice), prodejna semen (tamže č. 82/13), prodejna novin a tabáku na Mírovém náměstí č. 168 a prodejna ovoce a zeleniny v Komenského ulici č. 6.

- Na dražbě, konané 7. prosince, byla nabídnuty Výrobní studené kuchyně (Novobranská č. 63/4), prodejna květin podniku Sempra (Ul. 5. května č. 6), vinárna

"Pod Radobýlem" (Žalhostice č. 55), prodejna Poštovní novinové služby na Kocandě, samoobsluha Potravin (Mírové nám. 44), Potraviny s obsluhou (Vrchlického 11/248), prodejna prádla a pleteného zboží Pokratická 73).

PRŮMYSL

Triola - Timo

Pod novým názvem "Timo" začal od 1. června fungovat dosavadní zdejší textilní závod "Triola", jehož ředitelkou byla Jitka Kalivodová. Od státního podniku se odtrhl koncem minulého roku a v prvních měsících 1991 vystupoval pod názvem "Trio". Z dosavadní Trioly se vyčlenily také její závody v Lounech a Praha. Tato trojice utvořila nový státní podnik Timo, což bylo myšleno jako zkratka z anglického Textile Intimate Modern, čili módní intimní textil. Hlavním výrobním programem litoměřického závodu zůstaly podprsenky, prodávané nejenom na domácím trhu, ale také do Maďarska, Polska, Finska, Itálie a Francie.

Kovovýroba

Želetická čalounická dílna tohoto státního podniku začala v letošním roce vyrábět módní dámské kabelky. V Mostecké ulici č. 13 zřídila firma prodejnu širokého sortimentu čalouněného a kovového nábytku. Svůj stánek měla Kovovýroba Litoměřice i na letošní zářijové "Zahradě Čech".

Agrostav Litoměřice

Podnik, jehož areál se nacházel v Mlékojedské ulici č. 15, se dostal do potíží. Měl statut "společného podniku". Pomáhal si z nich i tím, že hned v lednu začal nabízet volnou ubytovací kapacitu, nacházející se přímo v závodě.

Ekomont

Již na konci předchozího roku byly položeny základy soukromé firmy "Ekomont", která však vlastní činnost začala vyvíjet až v tomto roce. Její provoz svým charakterem připomínal od počátku malou betonárku. Zabývala se výrobou jednoduchých zařízení pro čištění odpadních vod z malých provozů a rodinných domků. Jednalo se o žumpy, septiky a malé čistírny. Jejím majitelem byl ing. Petr Havel.

Hesko

Tohoto roku vznikla soukromá firma "HESKO", umístěná v Žernosecké ulici č. 24. Vyráběla manželské postele typu "letiště" a tzv. válendy. Oba typy výrobků měly úložný prostor.

Mrazírny

Dne 14. března byla v Praze mezi Mrazírnami a holandsko - britskou společností Univeler podepsána dohoda o vytvoření společného podniku. Podle denního tisku tak byly "vytvořeny předpoklady pro vznik produkčního podniku v Litoměřicích, v nově budovaném výrobním komplexu". Základním vkladem české strany se měly stát pozemky a objekty, které byly stále ve výstavbě, některá vhodná zařízení stávajícího závodu a jeho infrastruktura. Podíl zahraničního partnera měl spočívat v dodávkách špičkové technologie, výrobního zařízení a podobně. Pracovníci závodu zahájili v pondělí 19. května stávkovou pohotovost. Důvodem byl postoj Ministerstva zemědělství a výživy i Ministerstva financí, které při zahájení stavby v roce 1989 přislíbily financování výstavby nového závodu. Důsledkem nedostatku finančních

prostředků začala hrozit možnost odchodu zastavení stavby a odchodu polské dodavatelské firmy. Stávkovou pohotovost vyhlásil závodní výbor Nezávislého odborového svazu a pohrozil, že v případě kdyby obě ministerstva svůj závazek nerespektovala, vstoupí od 1. června do skutečné stávky. Mezitím ovšem rozhodlo Ministerstvo zemědělství o okamžité finanční injekci ve výši 40 milionů korun. Stávková pohotovost byla proto odvolána.

Naturex a. s.

V sobotu 12. ledna se konala ustavující valná hromada nové "soukromé akciové společnosti", nazvané Naturex. Předsedal jí ing. J. Kasper. Jejím sídlem se staly Litoměřice. Základní kapitál, který složilo 136 akcionářů, obnášel 680.000 korun. Hlavní oblastí činnosti byl sběr, výkup a zpracování přírodních, zemědělských a chovatelských produktů rostlinného i živočišného původu, dále příprava obalů pro přepravu, prodej a export. M.j. šlo také o sběr a export hlemýžďů. Do čela společnosti bylo zvoleno pětičlenné předsednictvo.

Pivovar Litoměřice

Od 11. března začal zdejší pivovar nabízet nový výrobek - tmavé desetistupňové pivo. Jeho obchodní cena byla stejná jako u světlé "desítky". Pivovar zůstal v tomto ekonomicky nesnadném roce prosperujícím podnikem. K 31. říjnu činil jeho zisk 13,100.000 korun. V téže době ovšem městské zastupitelstvo většinou 21 hlasů ze třiceti schválilo jeho privatizaci přímým prodejem společností Unimon a Ivex, s r. o., které ovšem ještě v podstatě neexistovaly. Město si chtělo ponechat třetinový podíl. Privatizační projekt zpracoval ing. Martin Záveský, který byl ředitelem pivovaru do roku 1984. Za tento konkurenční projekt město muselo zaplatit třetinu z celkové částky 350.000 korun. Nový ředitel Pivovaru Litoměřice s. p., ing. Zdeněk Bezděka (stal se jím v polovině roku), proti tomuto postupu vehementně protestoval, neboť pivovar předložil podle všech pravidel vlastní privatizační projekt. Meziresortní komise Ministerstva zemědělství v Praze posoudila 25. listopadu oba návrhy a upřednostnila návrh podaný litoměřickým pivovarem.

Pekárny

Při letošním postupu privatizace čekala litoměřický závod Severočeských pekáren konkurence. Již v tomto roce totiž vznikly soukromé pekárny v Roudnici n. L., Terezíně, Třebenicích a Štětí.

DRUŽSTEVNICTVÍ

Inva

Výrobní družstvo invalidů, tzv. INVA, začalo ve svém základním závodě v Plešivecké ulici vyrábět nedostatkové vylepšené záchranné vesty pro vodáky. Kvalita výrobků se výrazně zvýšila nahrazením původního materiálu, kterým byl polystyren, "vysokolehčeným polyetylenovým vylenem". Od počátku roku bylo však družstvo velmi ohroženo, neboť družstvu odpadala jedna zakázka i kooperace za druhou. Rozpadem dosavadních forem obchodní sítě a tím, že soukromý obchod ještě nedosáhl potřebného rozsahu byl narušen také odbyt výrobků. Navíc se velké množství odběratelů dostalo do platební neschopnosti a koncem února dlužila Invě kolem 10 milionů korun. Družstva invalidů se proto na poslance Federálního shromáždění, České národní rady a předsedy české i federální vlády obrátila se žádostí o pomoc. Dne 28. února schválila městská rada prodej objektu č.p. 77 v Pokraticích, který dosud používalo družstvo Inva v Litoměřicích, na zřízení prodejny spotřebního a

průmyslového zboží.

OBCHOD

Potraviny

Vedení tohoto podniku, stejně jako jiných se snažilo práci privatizační komise sabotovat či alespoň zdržovat. Předložilo jenom 18 karet provozních jednotek, což představovalo pouhých 21%. Přestože jeho ředitel Jindřich Aschenbrenner již 17. ledna přislíbil, že návrhy předloží do konce tohoto měsíce, do poloviny února se tak nestalo. Od 7. října zahájil podnik Potraviny Litoměřice v objektu bývalých skladových prostor Jednoty v Plešivecké ulici provoz vlastního skladu, nazvaného módní angličtinou "Cash & Carry".

Nová tržnice

Po dlouhá léta byla tržnice umístěna na Kostelním náměstí. Na začátku dubna tohoto roku byla přenesena do Dlouhé ulice. Ani tento prostor nevyhovoval a proto byla zřízena nová ve volném prostoru mezi Ulicí 5. května a Novobranskou. Její provoz byl zahájen 9. května. Jejím nájemcem byl Josef Betlam, který s městem o jejím provozování uzavřel smlouvu na pět let.

Vánoční trhy

Městská rada rozhodla, že se ve dnech 19. - 21. prosince budou na Mírovém náměstí probíhat tzv. "Vánoční trhy". Byl pro ně vyčleněn jeho střed.

Crown

Svoji první prodejnu elektroniky v celé republice otevřela v polovině ledna na litoměřickém náměstí japonská firma "Crown", kterou zde zastupoval podnikatel Václav Pevný. Jeho společníky byli zástupci firmy "Relox" ze Spolkové republiky Německo. Prodával se zde široký sortiment zboží od satelitní televizní techniky až po fritovací hrnce a mikrovlnné trouby.

Jami

První veřejnou obchodní společností se stala firma JAMI, nazvané tak po svých zakladatelích, Stanislavu Jahodovi a Zdeňkovi Mühlfeitovi. Byla umístěna v rekonstruované prodejné hudebních nástrojů na Kostelním náměstí č. 1. Došlo nejenom k úpravě vnitřních prostor, ale také k rozšíření sortimentu nejžádanějšího zboží, zejména kytar, smyčcových nástrojů, akordeonů i elektronických nástrojů. Společnost využívala především nabídek dalších českých soukromých firem, které měly zboží nejenom lacinější, ale začasť i kvalitnější nežli dovozové. Přesto zde bylo možno získat také hudební nástroje, importované ze Spolkové republiky Německo a z Koreje.

Firma Tvrdík

V tomto roce byla založena firma "Jaroslav Tvrdík", sloužící původně jako servis kancelářských a šicích strojů. Prodávala však také kalkulátory s tiskem, kopírovací stroje, termovazače a registrační pokladny. Sídliila tehdy ve Štursově ulici 10 a v ulici Kosmonautů 16. Svoji pobočku měla také v Terezíně.

Firma "Satel"

Na začátku roku byla založena firma SATEL, obchod s galanterií a koženými výrobky, tvořícími asi 90% prodávaného zboží. Nalézal se v Masarykově ulici č. 38, poblíže pokratických závor.

Nové zelinářství

Oblíbenou prodejnu domácího i dovozového ovoce a zeleniny se stalo soukromá prodejna "U Králů" v Dlouhé ulici. Firma měla brzy možnost podílet se na humanitárních akcích. Přispěla například na tzv. "Konto Patrik", týkající se získání prostředků na drahou operaci jednoho chlapce, zdarma dávala např. brambory skautským oddílům i Turistickému oddílu mládeže (TOM), tělovýchovné jednoty Slavoj.

SLUŽBY

Prádelna a čistírna

Po jednání městského zastupitelstva dne 14. února, rozhodlo jeho mimořádné zasedání, konané dne 28. února, po delší diskusi, že provoz zdejší prádelny a čistírny, který měl být předán Průmyslové prádelně ve Štětí, bude zachován. V novinové zprávě se uvádí: "Bylo konstatováno, že v každém případě by bylo neodpuštělnou ztrátou provoz v Litoměřicích zlikvidovat". Bylo však nutno, aby ke 2. dubnu byl ustaven státní podnik Prádelna a čistírna Litoměřice, jehož "zakladatelem" se stal Městský úřad. Dne 4. dubna schválilo městské zastupitelstvo do funkce ředitele Lud'ka Veselého a 29. srpna vzalo na vědomí její vyčlenění z privatizačního procesu a městskému úřadu uložilo požádat prostřednictvím okresního úřadu o vyžádání souhlasu ministerstva pro správu národního majetku. Nakonec sice k vyčlenění nedošlo, ale termín pro předložení projektu do první vlny privatizace (31. října 1991) nebyl dodržen. Důvodem byla vleklá delimitace prádelny a čistírny od Okresního podniku služeb. Delimitační protokol byl podepsán až 6. prosince. Návazně na to pokračovaly práce na privatizačním projektu. Ke dni 31. prosince 1991 činila zůstatková hodnota cca 8 milionů korun. Ke stejnému datu činil počet zaměstnanců 75.

Technické služby města

Podnikem, který řídilo městské zastupitelstvo, se staly Technické služby města Litoměřice. Jejich úkolem byla správa, údržba a provoz tzv. základních prostředků v majetku města. Jednalo se o údržbu a značení místních komunikací, vozovek, chodníků i dalších veřejných prostranství, včetně veřejné zeleně. Dalším úkolem bylo veřejné osvětlení a provoz městské skládky u Třeboutic. Ředitelem zůstal zprvu Vladimír Jina, na základě rozhodnutí rady města z 10. října byl však odvolán. Jeho nástupcem se stal Emil Kopřiva.

Okresní podnik služeb

Dnem 1. července byl postupem tzv. malé privatizace zařazen do likvidace státní podnik Okresní podnik služeb Litoměřice. Sídlo podniku bývalo ve Velké krajské č. 2.

Pohřební služba

Do letošního roku existoval v této oblasti monopol Pohřební služby Okresního podniku služeb v Litoměřicích. Od 14. ledna začal ve městě působit soukromý pohřební ústav "Pieta" se sídlem v Mostecké ulici č. 8, přímo naproti dosavadnímu středisku pohřební služby OPS, které zaniklo až 15. dubna. Soukromý pohřební ústav byl součástí obchodní společnosti "Pieta-A.G.-Stern, spol. s r. o." se sídlem v Litoměřicích. K ní náležely také pohřební služby "Pieta" v Roudnici n. L. a Lovosicích.

SOS Art

Již v loňském roce založil Vlastimil Šafránek firmu "SOS Art", agenturu pro záchranu kulturního dědictví, její činnost se však rozběhla až letos. Kancelář měla v Lidické ulici č. 18. Nabízela odbornou poradenskou činnost, uměleckohistorické průzkumy starších staveb a podobně. Její aktivity se však nakonec téměř výhradně zaměřily na druhý nabízený obor činnosti - propagační a dokumentační práce, jako výroba filmů, videokazet a zprostředkovatelské služby v oblasti tisku. V tomto roce agentura připravila videokazety "Duchcovské kapitoly" a "Dědictví litoměřická". Památek celých severních Čech se týkal videopořad "Vše je měřeno časem" a děčínského zámku po odchodu sovětských okupačních vojsk "Probuzený zámek". Celostátní akci, uspořádanou na roudnickém letišti, zachycovala videokazeta "Memoriál Air Show". Rehabilitací letců, bojujících ve 2. světové válce, zejména zdejšího plukovníka Františka Chábery, byla věnována videokazeta "Satisfakce".

ZEMĚDĚLSTVÍ

Státní statek

K 1. lednu se od Státního statku Litoměřice, jehož ředitelem byl ing. Petr Štěpánek, odpojilo dosavadní Středisko Ploskovice, které bylo privatizováno jako samostatný Statek Ploskovice.

Podnik Zelenina

Na konci ledna předložila ing. Šulcová, ředitelka podniku Zelenina Litoměřice, okresní privatizační komisi písemný návrh na vyčlenění některých provozních jednotek z malé privatizace s tím, že chtějí s podnikem Koospol vytvořit akciovou společnost. Komise však, stejně jako v případě podniku Potraviny a družstva Pramen žádosti nevyhověla a nadále nekompromisně požadovala předložení provozních karet všech jednotek. Stanovisko komise bylo jednoznačné i v tom, že v prvním kole privatizace musí dostat šanci především naši občané a teprve potom zahraniční kapitál.

Oseva Litoměřice

Tento podnik, který v souladu se svým názvem dodával zemědělcům potřebná osiva. Ředitelem zdejšího závodu Oseva 27 byl Jaroslav Brožík. Do poloviny března prodali na 33.565 tun obilovin. Komplikovanější situace byla s luštěninami, kde podniku zůstaly obrovské přebytky z minulosti (přesahovaly hodnotu 23 milionů korun), jež bylo třeba likvidovat. Podnik se zavázal Komerční bance, že do konce března tyto zásoby sníží na hodnotu 23 milionů korun. Část z toho se snažil realizovat vývozem do zahraničí, ale ne příliš úspěšně. Velká péče byla věnována i jetelovinám, olejninám a travním semenům. Pro malospotřebitele závod balíčkoval 27 druhů různých osiv, které dodával čtyřiceti obchodním organizacím. Potíže způsobovala

jejich rostoucí platební neschopnost. Osevě náležel m.j. objekt v Dlouhé ulici č.p. 187, kde zřídil hezkou vinárničku. Podnikové vedení dokonce zamýšlelo zřídit zde malý luxusní hotel, z toho však nakonec sešlo.

ZAHRADA ČECH

Jednání v městském zastupitelstvu

Pracovní zasedání městského zastupitelstva, konané 10. ledna řešilo problematiku převzetí příspěvkové organizace "Zahrada Čech" městem. Vedení města o tom uvažovalo již před obecními volbami na podzim 1990 a chtělo výstaviště převzít k 1. lednu 1991, neboť ze zákona o obcích vyplývala možnost požádat o předání organizací, které měly svoje sídlo na území obce. Tyto skutečnosti m.j. vedly k tomu, že 14. prosince 1990 bylo zrušeno výběrové řízení na ředitelku "Zahrady Čech", vyhlášené ještě bývalým Okresním národním výborem. Na základě rozhodnutí zastupitelstva ze dne 19. září se tzv. zřizovatelem "Zahrady Čech" stal od 1. listopadu Městský úřad v Litoměřicích.

Rozšíření aktivit výstaviště

Hned od ledna se začala naplno projevovat snaha, aby výstaviště nebylo využíváno v podstatě jenom jednorázově na podzim, nýbrž pokud možno celoročně. Tyto trendy měly význam i z hlediska cestovního ruchu. Vedení "Zahrady Čech" jednalo s anglicko-německou firmou "Racal", začalo uvažovat o výstavě novoborského skla a květin, salónu fotografií a výtvarníků, celostátní výstavě psů a hospodářského zvířectva, společenských akcích jako tzv. "Šeříkovém plesu" a "Plesu růží", zahradních slavnostech a velkých letních diskotékách. Zvažovala se také možnost uspořádání knižního veletrhu. Hned v lednu proběhlo také jednání s akciovou společností "Agrotrade" o pronájmu jednoho pavilonu k celoročnímu prodeji dovozové mechanizace pro zahrádkáře i zemědělce. Účast na všech prodejních akcích přislíbila německá firma "Samen-Pfann" z Norimberku. Řada těchto záměrů, byť i ne všechny, byla potom skutečně realizována.

Jarní "Tržnice Zahrady Čech"

Zcela novou akcí se stala velká jarní "Tržnice Zahrady Čech", která se konala ve dnech 10. až 14. dubna. Návštěvníky potěšila účast firmy "BG Export - Import" z Prahy, která měla generální zastoupení řady zahraničních firem. Prodávala zde půdní frézy, malotraktory s příslušenstvím, elektrické i motorové sekačky na trávu, truhlářské stroje a okružní pily, hoblovky, šrotovník na dřevěný odpad a další zboží. Dalším novým účastníkem Tržnice byl podnik "Mototechna", nabízející zde elektropříslušenství a doplňky pro vozy Škoda Favorit a náhradní díly pro auta Škoda 105 i 120. Původně zde měly vystavovat a prodávat i zahraniční firmy, jako třeba "Samen - Pfann" z Německa. Protože však byla tzv. rozpočtovou organizací nebylo jí to Ministerstvem zahraničního obchodu v důsledků soudobé legislativy umožněno. Výstavu, jejíž náklady činily 301.000 Kčs, si prohlédlo na 75.000 návštěvníků. Výnos činil 1,011.000 Kčs.

Ples šeříků

Výstavišti "Zahrada Čech" se podařilo pod názvem "Ples šerfků" uskutečnit také společenskou akci. Uspořádán byl v pátek 17. května v pavilonu "A".

Výstava psů

Dne 25. května byla na výstavišti zahájena celostátní přehlídka psů.

Vinné trhy

Tento rok se mezi 21. a 23. červnem konal již druhý ročník "Litoměřických vinných trhů". Přihlášily se Státní statek Litoměřice, Státní statek Roudnice, České vinařské závody Praha - Vršovice a Chomutov, Školský zemědělský podnik Lány, Vinařství Velké Žernoseky, ČZS sekce vinařů Mělník, Zemědělské družstvo Rovnost ve Vrbovci (okr. Znojmo), ÚKZÚZ Židovice a České vinařství (ing. I. Váňa) Most. Nechyběl ani samostatný stánek Zemědělského družstva Nový Šaldorf, jehož Savignon ročník 1982 se stal letošním šampionem výstavy "Zahrada Čech".

Tempo 91

Během července zde byla pořádána výstava "Tempo 91", akce ojedinělá snad v celé republice. Jednalo se o prodejní výstavu automobilů, motocyklů, jízdních kol i jejich doplňků a náhradních dílů. Mezi vystavovateli nechyběly ani renomované zahraniční firmy jako Opel - General Motors, Renault, Nissan a další. Navštívilo ji na dvacet tisíc občanů. Ukončena byla 28. července.

Výstava ovoce a zeleniny

Přes všechny předchozí uvedené nové akce zůstala také v tomto roce vrcholem činnosti této instituce podzimní výstava ovoce a zeleniny, která byla uspořádána ve dnech 18. až 29. září. Přesto i při ní došlo ke změně koncepce jak v obsahovém, tak zejména výtvarném řešení pavilonů. Leitmotivem se stalo Litoměřicko a České středohoří, jejichž svéráz byl zdůrazněn. Prolínal všemi výstavními pavilony. Ve vstupním pavilonu "A", pojímaném jako centrum výstavy našli místo velkopěstitelé ovoce i zeleniny. Pavilon "B" měl netradiční pojetí, spočívající v jeho uzpůsobení na prodej vyšší kvality. Prodávaly se tu produkty se sortimentem blízkým Zahradě Čech. Výstavní specialitou se stal pavilon "C", uzpůsobený pro uzavírání kontraktů a provádění konzultací. Samozřejmě, že i on obsahoval výstavní expozici. Letos poprvé byl v Litoměřic vyzkoušen systém SYMA, používaný například v Brně a na jiných velkých výstavách. Přízemí pavilonu "D" využila rozsáhlá expozice soutěže "Jablko roku". Pavilon "G" byl rezervován pro velmi oblíbenou poradenskou činnost v oblastech pěstování ovoce, zeleniny, zahradnictví, zdravé výživy a prováděly se tu též rozборы půdy a vody. Pavilony "H" a "K" se staly v podstatě prodejny. V pavilonu "M" měli návštěvníci možnost shlédnout moderní mechanizaci. Pavilon "T" měl podobné uspořádání jako "C". Vystavovaly zde potravinářské a zpracovatelské podniky. Největší expozici mělo v tomto prostoru Chmelařství Žatec. Slavnostního komorního zahájení letošní již 14. "Zahrady Čech" se vedle poslance České národní rady Zdeňka Bárty a přednosta Okresního úřadu v Litoměřicích účastnili také starostové měst a zástupci některých organizací a firem, které se na přípravě výstavy podílely. Letošní podzimní výstavu, na níž se podílelo 380 firem a podniků, shlédlo přes 200.000 platících návštěvníků. Samozřejmě součástí výstavních akcí byly každodenní kulturní programy, v nichž m.j. vystoupil také litoměřický rodák Felix Holzman. Vítězem tradiční soutěže "Jablko roku" se již podruhé stal Josef Thoř z Pěňčína (okr. Liberec). Putovní křišťálový byl již po třetí za sebou udělen Státnímu statku hl. m. Prahy. Křišťálové jablko převzali zástupci Ovocnářské unie České

republiky, firma ing. Stávka a synové z Nového Boru a mikulovického Moravoseedu. Mezi dalšími oceněnými byly také podniky z našeho okresu, jako Státní statek Lovosice, ovocnářská a růžařská školka Kukla v Sulejovicích, Severofrukt Travčice, Zemědělské družstvo Polepy a Pivovar Litoměřice. Dvoustetisícími návštěvníky se stali litoměřičtí zahrádkáři, manželé Rachlovi, kterým firma Florcentrum Praha věnovala holandské gerbery.

SDRUŽENÍ PODNIKATELŮ

Ustavující shromáždění

Na společné valné hromadě, svolané na 28. ledna se poprvé sešla asi čtvrtina soukromých podnikatelů, registrovaných na Okresním úřadě. Ing. Jaromír Schubert a Pavel Dolejška z ústředí Sdružení podnikatelů je informovali m.j. o tom, že sdružení se v podmínkách nesnadných začátků soukromého podnikání již v řadě okresů osvědčilo. Prospěšné jim bylo především jako právní zástupce podnikatelů, jejichž zájmy chránilo před leckdy zlostnatělými úřady. Upozornili také na důležitost doby, kdy začínaly první dražby. Průběh litoměřické valné hromady však zůstal za očekáváním, a to jak pro malou účast, tak úroveň diskuse. Byl však zvolen přípravný výbor okresní organizace Sdružení podnikatelů ve složení ing. Alena Gabrielová, Miroslav Pištěcký, Pavel Bouda, Pavel Soukup a Miloslava Zavadilová. Členský příspěvek zájemců činil pro tento rok 2.000.

Instruktaž

Sdružení českých podnikatelů okresu uspořádalo v sobotu 9. února v Domě kultury "Na Hrádku" instruktaž k daňovému přiznání za rok 1990.

Veřejné jednání

"Na Hrádku" se 19. dubna konalo veřejné jednání přípravného výboru Svazu čs. podnikatelů. Za velkého zájmu ředitelů podniků, jako například Spojů, Československé státní pojišťovny, Komerční banky, Zeleniny, Mlékárny Bohušovice n. O., Agrozetu, Agrostavu, starostů některých měst a obcí (Lovosice, Velemín, Ústětk) a pochopitelně samotných podnikatelů a představitelů Sdružení vlastníků půdy se zde připravovala první valná hromada Svazu čs. podnikatelů okresu Litoměřice. Přítomní rozhodli o jejím konání 15. května v Roudnici n. L. Očekávaná účast byla asi dva tisíce osob a přijet měl také představitel republikového Svazu pan Baránek. Ten sice nepřišel, ale ustavující shromáždění se v plánovaném termínu uskutečnilo v roudnické hale "Pod lipami". Zájem podnikatelů, kterých bylo v té době na okrese zaregistrováno asi sedm tisíc však nebyl příliš velký. Předsedou okresního sdružení byl zvolen Michal Ivančo, předsedkyní revizní komise ing. Gabrielová. Jako hosté byli přítomni mluvčí Svazu čs. podnikatelů O. Frinta, poradce ministra zemědělství ing. Tomášek a generální ředitel ústecké pobočky Ekoagrobanky.

OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

České národní investiční konsorcium

Od počátku února se začaly v místních novinách objevovat inzeráty nové společnosti, která se nazývala "České národní investiční konsorcium Litoměřice,

sídlící zprvu v Novobranské ulici č. 16. Je ustavení bylo ověřeno Státním notářstvím Litoměřice pod č.j. 12-13/91. Nabízelo spoření, investování a podnikání, krytí inflace, možnost jistých investic s malými vklady, další zisky a rozhodování o umístění investic. Zaručovala návratnost vkladů. Ještě tohoto roku přesídlila na Kostelní náměstí č. 1.

Idea litoměřické burzy

V "Severočeském deníku" se 24. dubna objevil článek litoměřického občana Otty Molitora, nazvaný "Satisfakce severním Čechám". Souvisel s jinými návrhy na využití části dokončovaného Domu kultury. Námětem článku byla myšlenka zřízení litoměřické burzy. Podrobné znění svého návrhu zveřejnil v místních novinách "Proud" 26. července. Kladné stanovisko k tomuto návrhu, postoupenému také zdejšímu okresnímu úřadu, současně zaujalo Oblastní sdružení ODS, které považovalo "zřízení burzy nebo její pobočky v Litoměřicích za velmi prospěšné pro město i region" a bylo odhodláno poskytnout "všemožnou politickou podporu této koncepci".

DOPRAVA

Otázka dálnice

Počátkem roku se občané dozvěděli, že má být letos konečně zahájena výstavba projektované dálnice v úseku mezi Lovosicemi a Doksany. Zejména v Litoměřicích byla tato možnost palčivým problémem již po řadu let. Souvisela totiž s celkovým řešením dopravních problémů a bez jejího dořešení bylo územní plánování jalovým uvažováním. Bez ohledu na otázky finanční sama o sobě limitovala také všechny úvahy o případné výstavbě nového mostu přes Labe, o němž se diskutovalo rovněž dlouhá léta. Strana zelených se rozhodla, že "bude při výstavbě dálnice prosazovat nutnost maximální šetrnosti ze strany stavbařů vůči veškeré zeleni a zemědělské půdě".

PENĚŽNICTVÍ

Komerční banka

Od počátku srpna, zhruba měsíc po otevření pobočné kanceláře v Roudnici n. L., zahájila svoji činnost expozitura lovosické Komerční banky také v Litoměřicích. Její vedoucí se stala ing. Jindra Fejfarčková. Na začátku zaměstnávala osm pracovníků, k nimž od září přibyli další dva. Expozitura Komerční banky v Litoměřicích zajišťovala všechny služby s výjimkou agendy státních podniků. Jednalo se o úvěry a vedení účtů soukromých podnikatelů, vkladové certifikáty, termínované vklady v korunách i cizích měnách, vedení devizových účtů, výplatu kupónů, obligací Komerční banky a další služby. Expozitura začala fungovat i v oblasti poradenské a v neposlední řadě také jako sekundární trh cenných papírů. Zpočátku měla svoje kanceláře v Dlouhé ulici, v bývalé prodejně uvolněné výrobním družstvem invalidů INVA.

Agrobanka

Na první aukci městských objektů, konané 22. srpna v kině "Máj", koupila Agrobanka a.s. filiálka Lovosice za 1,950.000 korun dům na rohu náměstí a Jezuitské ulice č. 2, č.p. 9.

KUPÓNOVÁ PRIVATIZACE

Dne 13. listopadu zahájila svoji činnost poradna pro kupónovou privatizaci. U jejího zrodu stálo oblastní sdružení ODS, Jejím dalším cílem byla propagace této metody. které ji zřídilo v prostorách svého sekretariátu na Mírovém náměstí č. 14. Registrace zájemců se prováděla v Podniku výpočetní techniky ve Vavřínecké ulici č. 13. Zpočátku sem přicházelo v průměru asi dvacet občanů denně, ale zájem stoupal, přestože toto první kolo mělo být uzavřeno až k 31. lednu následujícího roku. Každý dospělý občan si mohl pořídit pouze jednu kupónovou knížku, ať přímo na určitý podnik nebo na tzv. "fondy". Vklad činil 1.000,- korun.

CESTOVNÍ KANCELÁŘE

Nové poměry charakterizoval také vznik nových cestovních kanceláří, rostoucích vedle dosavadního Čedoku jako houby po dešti. Byl to velmi výnosný obor podnikání, neboť teprve nyní se občanům, kteří do té doby mohli jezdit většinou jenom do tzv. socialistických států, se otevřel celý svět a zahraniční turistika se stala pouze otázkou peněz.

Porta Bohemica

Cestovní kancelář, která si do svého štítu dala symbolický název "Porta Bohemica", vznikla již v srpnu předchozího roku. To ovšem bylo až na závěr hlavní turistické sezóny, takže svoji činnost naplno rozvinula až letos. Organizovala především poznávací zájezdy do Vídně, Amsterdamu, Benátek, Říma, Monte Carla, Paříže, Mnichova i dalších míst. V jejím čele stáli ing. Ivan Tulis a ing. Ota Fišera. Na provozu kanceláře se podílelo kolem deseti lidí. Na letošní léto již kancelář pořádala také pobytové rekreace u moře, zejména v Itálii (Lignano Sabbiadoro a v Bibbione).

5. VÝSTAVBA A PAMÁTKY

Počty domů a bytů

Domu bylo ke dni sčítání v Litoměřicích celkem 2.233. Z toho počtu bylo 2.058 (92,2%) domů obydlených trvale, 161 neobydlených a 14 domů sloužilo jako ubytovny. Podíl rodinných domků činil 59,2%.

Druh domů	Trvale obydl. domy		Trvale obydl. byty		Do	Byty dle doby výstavby 1920
	Absol.	%	Absol.	%		
	1971					

	-1991				1919	-1970
Rodinné	1.219 286	59,2	1.483	15,3	501	696
Bytové	817 4.547	39,7	8.135	84,0	1.029	2.559
Ostatní	22 6	1,1	68	0,7	15	47
Úhrn	2.058 4.839	100,0	9.686	100,0	1.545	3.302
Struktura v %	x 50,0	x	100,0	x	16,0	34,0

Město Litoměřice mělo ke dni sčítání v roce 1991 celkem 9.686 bytů, ve kterých bydlelo 10.157 cenzových domácností. Z toho v 95% bytů bydlela jedna rodina (domácnost) a v 5% bytů dvě, popř. více rodin. Jednotlivci, žijící v bytě samostatně, obývali 23,9% všech bytů. Průměrný počet členů jedné rodiny představoval statisticky 2,53 osob, z toho v úplných rodinách činil 3,20 osob a v neúplných 2,48 osob, což zhruba odpovídalo i okresnímu průměru. Podle počtu členů domácností bylo v Litoměřicích ke dni sčítání 27,2% domácností jednočlenných, 26,1% dvoučlenných, 19,9% tříčlenných, 21,4% čtyřčlenných, 5,4% pěti a více členných. Proti roku 1980 se počet bytů ve městě celkově zvýšil o 1.907, z toho v bytových domech a ostatních budovách vzrostl o 2.009 bytů, zatímco v rodinných domech ubylo 202 bytů. Složení bytového fondu podle roku výstavby je vcelku příznivé, neboť celých 50% bytů bylo postaveno po roce 1970. Na jeden byt připadalo v průměru 42,3 m² obytné plochy a 2,60 obytných místností. Nejvyšší bytový standart měly rodinné domky s průměrem 59,9 m² obytné plochy a 3,35 obytných místností na jeden byt. Neobydleno bylo ke dni sčítání v roce 1991 733 bytů, z toho 417 bytů bylo neobydleno v jinak trvale obydlených domech a 316 v neobydlených domech.

Vlastnictví domů a bytů

Podle vlastníka bylo 56,2% bytů ve vlastnictví obce nebo státní organizace, 27,4% náleželo stavebním bytovým družstvům, 15,9% patřilo do vlastnictví soukromých osob a 0,5% příslušelo do vlastnictví jiných organizací.

Městský bytový podnik

Litoměřické zastupitelstvo dne 3. ledna schválilo zřízení Městského bytového podniku s. p. s účinností od 2. ledna. Jeho ředitelem byl k tomuto datu jmenován JUDr. Jan Čapek.

Prodej obytných domů

Městské zastupitelstvo dne 14. února předběžně rozhodlo o změnách při prodeji bytů do osobního vlastnictví. Jejich podstata spočívala v tom, že prodej jednotlivých bytů byl pozastaven, neboť zvítězil zájem prodávat pouze celé objekty. Na jednání zastupitelstva dne 13. června byla schválena vyhláška o městských dražbách, předem konzultovaná s okresním prokurátorem JUDr. Hammerem. Ve druhé polovině roku začal odprodej prvních obytných domů, které podle zákona č. 172/91 Sb. přešly dnem 24. května do majetku města. Podle obecně závazné vyhlášky, schválené městským zastupitelstvem v souladu s § 16 zákona 367/90, začaly dnem 22. srpna na území města veřejné dražby nemovitostí. Zájem občanů enormně vzrostl během září a října v důsledku avizovaného zvýšení cen nemovitostí od 1. listopadu.

Městská rada na mimořádném zasedání doporučila městskému zastupitelstvu nové projednání a doplnění původně stanovených kritérií, týkajících se schvalování prodeje pozemků a nemovitostí. Veřejné jednání zastupitelstva, které bylo věnováno výhradně tomto důležitému problému bylo uspořádáno dne 3. října. Zde byly stanoveny zásady prodeje, spočívají především v rozhodnutí neprodávat jednotlivé byty, nýbrž celé domy. Zároveň schválilo předkupní právo dosavadních nájemníků, kteří mohli po vzájemné dohodě dům koupit buď jako jednotlivci nebo společně. Městské zastupitelstvo současně rozhodlo prodej prvních domů.

- Dne 13. června byly k odprodeji v městské dražbě zařazeny nemovitosti Jezuitská 2/9 (býv. cukrárna), Jezuitská 4/8 (prodejna textilu Jednota), Mírové náměstí 17/25 (bývalé ESO a Drogerie), Velká Dominikánská 10 (bývalý mandl) a dům v Zítkově ulici 9/25. Do městského majetku přešly na základě zákona č. 172/91 Sb. dnem 24. května. Podle paragrafu 9 odst. 1 této právní normy, rozhodovalo o způsobu nakládání s nimi zastupitelstvo třípětinovou většinou všech členů. Veřejná aukce těchto domů se konala 22. srpna v kině "Máj", jako první městská dražba. Dům na rohu Jezuitské ulice a náměstí č. 2/9 koupila za 1,950.000 Agrobanka) a 4/8 přímo v uvedené ulici za 900.000 získala firma Schlike. Dům na rohu ulic Na valech a Zítkovy č. 677/25 získal 860.000 zástupce stavební firmy Sládek a Tintěra a objekt ve Velké Dominikánské č. 129/10 za 600.000 koupila Projekční kancelář Štěpánek z Litoměřic.

- Na zasedání městského zastupitelstva byl dne 29. srpna schválen návrh prodeje některých objektů formou městské dražby. Jednalo se o dům na Turistické stezce č. 39 (tzv. Hozákův dům), restaurace "Mostná hora", domu v ulici Na valech č.p. 815 a 817 Na valech č. 2 a 3. Vedle toho také prodeje stavebních parcel a pronájem nebytových prostor k podnikání (Mírové náměstí č. 43/21 - býv. prodejna Supraphon, Mírové náměstí č. 13/21 - prodejna textilu a Okružní č. 3 - Družstvo Včela).

- Dne 19. září schválilo zastupitelstvo prodej domů v ulicích Masarykově č. 34, Na Kocandě č. 12 a 33, Pobřežní č. 6, Mrázově č. 24, Stránského č. 6/20, Švermově č. 17/34, Nádražní č. 25, Zahradnické č. 30, Sládkově č. 7, Žernosecké č. 3 a Mánesově č. 16.

- Mimořádné zasedání městského zastupitelstva, konané 3. října, bylo svoláno z podnětů občanů a rozhodlo o prodeji obytných domů těm, kteří během roku 1990 a na začátku tohoto roku požádali o koupi bytu. K prodeji byly potom schváleny domy v ulicích Alšově 1637/22, 1638/24, 1640/11 a 1641/13, Dlouhé 207/18, Hálkově 1642/2, Jezuitské 12/4 a 2003/16, Křižíkově 654/4 a 1054/12, Mrázově 944/52, Na Kocandě 568/12, Nerudově 853/8, Okružní 139/12, Osvobození 308/11, 311/9, 589/8 a 623/14, Palackého 1668/4, Palachově č. 641/43, Pekařské 497/19, Smetanově 244/1, Sokolovské č. 885/7, Svatováclavské 17/21, Tolstého 1312/2, 1366/6 a 1564/15 a v ulici Zítkově 758/8. Restituční nárok se vztahoval na dům v Palackého ulici č. 773/3.

- Dne 14. listopadu rozhodlo zastupitelstvo města o prodeji domů ve Fügnerově ulici č. 717/4, Mariánské ulici č. 99/4 a v Mrázově ulici č. 725/4 do soukromého vlastnictví.

- Poslední letošní městská dražba nemovitostí se konala 19. prosince a nabídnuty byly doby v Křižíkově ulici č. 6/655, Miřejovicích č. 13, v ulici U katovny č. 58, Dominikánské ulici č. 4/133 a na Tyršově náměstí č. 67.

Dům kultury

Dokončení stavby probíhalo za soustředěné pozornosti okresního i městského úřadu. Podílely se na ní především Pozemní stavby, Stavomontáže, podnik Elba (dřívější Stavoinvesta). Chodník před budovou byl hotov již 10. září. Pokud jde o jeho

využití byl centrem dokončeného objektu velký víceúčelový sál s maximální kapacitou 752 míst pro koncerty, 525 míst pro konference a asi 450 míst pro plesy. Jako velmi důležitý byl chápán také malý sál, plánovaný pro přednášky a klubové přednášky, s možností návštěvy stovky občanů. Vstupní hala byla koncipována tak, aby zde bylo možno konat výstavy. Vznikl zde také "discosál" Přirozenými součástmi stavby se staly šatny, restaurace, kavárna, salonek a bufet. Objevil se dokonce vážně míněný návrh, aby zde vznikla burza, jak je o tom psáno v kapitole o hospodářství. Slavnostní zahájení provozu se konalo 14. prosince. Restaurační část byla hned od začátku pronajmuta soukromému provozovateli.

Divadlo Karla Hynka Máchy

Toto nejstarší zachované mimopražské městské divadlo v Čechách prošlo složitými peripetemi náročné rekonstrukce, která s četnými přestávkami trvala dvě desetiletí. Stavbu prováděl Okresní stavební podnik. Ze staré budovy zbyly ovšem jenom obvodové zdi, vše uvnitř je nové. Starý interiér připomíná v přístupové hale pietně zachovaný zbytek původní základové klenby. Při přestavbě byly vybudovány bezbariérové přístupové chodby se šatnami pro návštěvníky i účinkující a prostorné jeviště s příslušným zázemím. Nový divadelní sál, s náležitě skloněnou podlahou a dvěma podobně řešenými balkóny, byl koncipován pro 236 diváků. Sedadla v přízemí i na balkonech byla velmi pohodlně vypořádána. Součástí objektu se stal také tzv. "modrý salonek", určený pro komorní pořady a přednášky. Všechny prostory byly zařízeny pro vytápění ústředním horkovzdušným topením. Také okolí divadla doznalo změn. Přístupová cesta od náměstí byla nově vydlážděna drobnými kostkami a doplněna stylovými stojany elektrického osvětlení. Slavnostní otevření se konalo letošního 18. prosince.

Plavecký bazén

Od začátku roku se začalo nad severovýchodním rohem Jiráskových sadů intenzivně pracovat na krytém plaveckém bazénu. Použité finance byly nejenom státní, ale i sponzorské. Peníze poskytlo i Biskupství Litoměřice.

Hotel "Slavie"

Objekt hotelu zvaného "Slávie" stál na rohu náměstí a Velké Dominikánské ulice. Již v minulém století i na počátku našeho byl vícekrát přestavován. Poslední "přestavba" začala v prosinci roku 1987 demolicemi, které začaly zadní stěnou, pokračovaly bočními zdmi a končily zbouráním průčelí. Práce prováděl tehdejší Okresní stavební podnik. Na začátku roku 1991 byla z předpokládaného nákladu 20 milionů prostavěna téměř polovina. Hrubá stavba včetně střechy již stála. Mohlo se proto začít s vnitřními pracemi topenářskými, elektroinstalačními a podobně. Již od podzimu předchozího roku se však začaly objevovat problémy, které vyplývaly z nesolventnosti majitele, kterým byl podnik Restaurace Litoměřice. Ten druhý lednový týden roku 1991 oznámil svoje rozhodnutí stavbu do konce března zastavit. Podle tehdejších úvah měl však objekt po dokončení nadále sloužit jako hotel s kapacitou 45 lůžek, restaurací, kavárnou, vinárnou a pivnicí. Zastavení prací však trvalo mnohem déle a jejich dokončení provedl zcela jiný právní subjekt. Byla jím Komerční banka.

Restaurace na Mostné hoře

Neutěšený stav této kdysi oblíbené výletní restaurace, postavené v roce 1910 tehdejším německým Spolkem pro zvelebení města Litoměřic, byl i letos častým předmětem kritiky občanů i místních novin. Po válce byl objekt nějaký čas v tzv. národní správě a po roce 1948 se dostala do majetku města. Od března 1955 ji potom

získal podnik "Restaurace a jídelny. Od té doby budova chátrala. Do městského majetku se objekt vrátil až v letošním roce již jako nefunkční. Jelikož Městský úřad v Litoměřicích neměl dostatek prostředků pro jeho rekonstrukci, byl vydražen v městské aukci soukromé společnosti, která začala s prvními úpravami.

OCHRANA PAMÁTEK

Muzeum

V letošním roce se konečně podařilo provést nejdůležitější zabezpečovací akce. Nevelké prostředky, které byly k dispozici, umožnily zajistit střešní krytinu, některé klempířské práce a opravit zadní trakt budovy.

Morový sloup

Restaurátorské práce na morovém sloupu uprostřed náměstí, zahájené před třemi roky, pokračovaly také letos. Ve svých ateliérech je prováděli akademičtí sochaři Helena Förstová, Táňa Konstantinová, Jiří Novák, Čestmír Mudruňka, Ivan Hamáček a Jan Staněk. Tak velkého počtu sochařů i dlouhé doby bylo třeba proto, že se jednalo jak o konzervování sloupu i jednotlivých plastik, tak o pořízení kopií, které potom nahradily originály, trpící vlivem ovzduší.

Historické sklepy

Zpřístupněnou část litoměřických historických sklepů pod jižní frontou Mírového náměstí si pronajala soukromá firma "R+M", která v jejich části připravovala zřízení tzv. "Radniční vinárny", otevřené od počátku prosince. Zpřístupnila i další prostory, jejichž 366 metrů dlouhou prohlídkovou trasu bylo možno navštívit již v době konání "Zahrady Čech" a vinobraní.

Obnova podloubí

Na jižní straně Mírového náměstí bylo do poloviny listopadu obnovenou podloubí čtyř domů a podobně se stalo v horní části Dlouhé ulice v těsné blízkosti muzea.

Veřejná zeleň

Plochy litoměřické městské i příměstské zeleně činily na 140 ha. Péče o ní, údržba i její nové zakládání, byla přirozeně limitována množstvím finančních prostředků, kterých se nedostávalo.

Sochy J. V. Stalina a Rudoarmějce

Členové ODS v městském zastupitelstvu navrhli 23. září zařadit do programu příštího zasedání zastupitelstva, aby uvedená socha, kterou se dosud nepodařilo prodat, byla "sešrotována a tak, aby ještě do 2. výročí Něžné revoluce přestala existovat". Dále doporučovali "ukončení existence pomníku Čest a sláva Sovětské armádě v Jiráskových sadech". Městské zastupitelstvo nakonec dne 14. listopadu rozhodlo v poměru dvaceti hlasů pro, dvou proti a jednom zdržení se pro alternativní návrh "nelikvidovat pomník v Jiráskových sadech, ale sejmut nápis Čest a sláva Sovětské armádě včetně všech úchytnů na věnce". Stalinova socha zůstala uložena v areálu Technických služeb města.

Kříž na Radobýlu

Na vrchol Radobýlu byl 29. října dopraven nový ocelový kříž, který nahradil starší litinový, zničený v listopadu 1984 vichřicí. Z prostranství vedle závodu Vodohospodářských staveb v Žalhosticích jej sem "přenesl" vrtulník typu Mi-17 z vojenského útvaru 5621 Plzeň - Líně. Potřebné finanční prostředky, celkem 80.000 korun, poskytl referát kultury Okresního úřadu v Litoměřicích. Kříž je vysoký sedm metrů s rozpětím ramen přes tři a půl metru. Jeho hmotnost činí 1.100 kg

6. ŠKOLSTVÍ A KULTURA

Úroveň vzdělání

Při sčítání lidu bylo zjištěno, že úroveň vzdělanosti obyvatel města byla oproti venkovským obcím okresu podstatně vyšší. To bylo samozřejmě dáno jak věkovým složením, tak i soustředěním profesí, které vyžadují vyšší vzdělání. Zvláště výrazné byly zjištěné rozdíly u kategorie osob s úplným středoškolským vzděláním a se vzděláním vysokoškolským.

	Nejvyšší dosažené Rozdíl vzdělání	Město LT (Podíl v %)	Okres LT (Podíl v %)	v
<u>bodech</u>				
9,6	Základní	28,2	37,8	-
4,6	Učňovské bez maturity	26,4	31,0	-
0,3	Odborné školy	5,2	4,9	+
0,4	Učňovské s maturitou	1,5	1,1	+
9,3	Střední školy	28,4	19,1	+
4,1	Vysoké školy	8,7	4,6	+
	Bez školního vzdělání	0,1	0,6	-

0,5	Bez údaje o vzdělání	1,5	0,9	+
0,6				

Š K O L S T V Í

Gymnázium Josefa Jungmanna

Již na jaře se na Gymnáziu Josefa Jungmanna v Litoměřicích vytvořila iniciativní skupina studentů, kteří založili tzv. "Ekologickou radu". Zpočátku se s jistou euforií vrhli na malování plakátů, protestujících proti pomalému postupu při zlepšování životního prostředí regionu. Později se začala zabývat tzv. malou ekologií, to znamená konkrétními problémy našeho města, jako byla čistota ulic, náměstí, parků a podobně. Nezůstalo jenom u slov, ale studenti sami uspořádali několik úklidových brigád. Při jednání s městským úřadem, k němuž došlo v květnu, studenti přednesli požadavek zákazu vjezdu motorových vozidel na náměstí, kde měl být také uplatněn zákaz stánkového prodeje a zákaz provozu kolotočů a podobných atrakcí. Prosadit se to však nepodařilo.

- Během června začal na gymnáziu vycházet studentský občasník "Já nevím". Do konce roku vyšla tři čísla a vznikla také stejnojmenná agentura. Pod její hlavičkou se dokonce objevila i sbírka básní "Romance s příchutí realismu", na níž se podílelo několik autorů. Během prosince uspořádala výstavu fotografií a výtvarných prací studentů a také mítink na památku Johna Lennona, člena anglické skupiny "Beatles" ze 60. let.

- Také v tomto roce byla otevřena "prima", kam přicházely děti po ukončení 5. třídy základní školní docházky. Oproti loňským stočtyřiceti jich letos bylo pouze devadesát.

Zdravotní škola

Ve městě existovala od roku 1989 dvouletá zdravotní škola, podléhající Střední zdravotní škole v Teplicích. Byla koncipována jako nástavbové pomaturitní studium. Učebny byly na 3. Základní škole. V tomto roce školu absolvovalo prvních 20 žáků. Ke 30. červnu toto tzv. elokované pracoviště Střední zdravotnické školy v Teplicích ukončilo vyučování. Škola, která v obou třídách měla 40 studentek, se po dohodě s litoměřickým biskupem přestěhovala od 1. září na Dómské náměstí do uvolněného objektu bývalého Bohosloveckého semináře a získala statut samostatné zdravotnické školy. Odborná část výuky byla zajištěna lékaři zdejší nemocnice s poliklinikou.

Střední pedagogická škola

Během prázdnin byla opravena fasáda Střední pedagogické školy v Litoměřicích. Zahájil ji zdejší Stavební podnik, ale protože k práci přistupoval líně, byla zadána soukromé firmě. Opravu velkoryse sponzorovala firma "Tanex". Lešení bylo sneseno 29. srpna. Na začátku nového školního roku vstoupilo do opraveného objektu na 500 studentek, zaměřených na profesi učitelka mateřské školy popřípadě vychovatelka. Pedagogický sbor byl čtyřicetičlenný. Školu znamenitým způsobem reprezentoval i v letošním roce dívčí pěvecký sbor "Máj", vedený profesorem Vladimírem Frühaufem. Již desátý rok také poskytovala svoji aulu "Kruhu přátel hudby" k pořádání oblíbených koncertů vážné hudby.

Soukromá škola

Rada města dne 5. prosince vyjádřila souhlas s pronájmem části budovy bývalé mateřské školy v Palackého ulici č. 1 p. Pokornému pro zřízení "Soukromé jazykové školy a nastavbového studia po gymnáziu" (dnešní škola Ekonom).

Zvláštní škola

Během prázdnin byla provedena oprava budovy Zvláštní školy v Litoměřicích, která se nalézá v Turgeněvově ulici. Objekt byl postaven v roce 1890. Městský úřad věnoval na tyto práce čtvrt milionu korun. Ředitelkou školy byla Marie Brychová.

Základní umělecká škola

Základní umělecká škola, jak byla přejmenována bývalá Lidová škola umění, získala koncem roku pěkně rekonstruovaný objekt bývalé mateřské školy v Masarykově ulici, nedaleko od pokratických závor. Školu navštěvovalo ve svém volném čase na 560 žáků. Náležela k ní také budova v Jarošově ulici, která byla naopak ve stavu přímo katastrofálním. Jejím hlavním cílem byl estetický rozvoj dětí v nejrůznějších oblastech umění. Ředitelkou školy se na základě výběrového řízení stala Dagmar Chyňavová, což městská rada schválila dne 6. června.

Mateřské školy

Městské zastupitelstvo dne 29. srpna souhlasilo se zrušením 3. Mateřské školy na Kocandě. Závodní mateřské školy v ulicích Šaldově a Kosmonautů byly převedeny do působnosti Okresního školského úřadu.

KULTURA

DŮM KULTURY

Jako jednotná kulturní organizace vznikl Dům kultury v Litoměřicích s platností od 1. září 1990. Jeho ředitelem byl i v letošním roce Rudolf Wlodárek. Vlastní akce pořádal stále v objektu Na Hrádku na Tyršově náměstí, dále v divadélku "Minimax" na nároží Palachovy a Masarykovy ulice a ve výstavní síni "Tana", nacházející se v Masarykově ulici. Byla určena amatérským výtvarníkům. V létě zde ale byla výstava fotografií Miloslava Kalíka, nazvaná "České středohoří". Jednalo se o výběr osmdesáti prací z připravované publikace. Již během července se však ukázalo, že tato výstavní síň je silně prodělečná a Dům kultury ztratil schopnost ji finančně dotovat. Ředitelství bylo umístěno v prostorách zrušeného Okresního kulturního střediska v Zítkově ulici.

Měsíčník "Situace"

V tomto roce vydával Dům kultury již druhý ročník měsíčníku "Situace", koncipovaného především jako přehled kulturních pořadů ve městě. Na jeho přípravě se podíleli J. Kolda, L. Prudká, M. Vodičková, R. Kaupa, R. Wlodárek. Grafickou úpravu zajišťoval P. Groh. Periodikum tiskla Inva Litoměřice.

Otevření nového Domu kultury.

V sobotu 14. prosince byl slavnostně otevřen nový Dům kultury, vystavěný vedle gotického hradu v ulici Na valech. Prohlídka objektu a kulturní program začínala odpoledne ve 14,30 za hojně účasti občanů, jichž se přišlo podívat na sedm set. Prvním, kdo v tomto novém stánku litoměřické kultury vystoupil, se stal dětský pěvecký sbor Základní umělecké školy "Hlásek", vedený Vlastou Vávrovou a PhDr.

Václavem Hančem. Provázel jej orchestr Františka Honzáka. Následoval koncert komorního souboru absolventů této školy, který řídil zdejší skladatel a sbormistr souboru "Litoměřických učitelů" František Maršálek. Velmi dobře přijali první návštěvníci také vystoupení dívčího pěveckého sboru "Máj", vedeného prof. Vladimírem Frühaufem, po němž následovalo pohybové a taneční vystoupení manželů Piškových. Poté znovu vystoupil "Hlásek" s doprovodem M. Husákové na klavír, M. Ročka na housle a P. Vavrouška na klarinet. Úspěchu se dočkal žesťový soubor Vojenské konzervatoře v Roudnici n. L., vedený Jiřím Lhotským. Slovem tento pěvecký a instrumentální program, který celý vycházel z místních aktivit provázela, Dušica Slováčková - Zimová. Na rozsáhlém pořadu se podílel také místní rodák, humorista Felix Holzmann, vedle nějž z pražských umělců vystoupili rovněž František Budín, dále vypravěč Miloslav Lelek, herečka Helena Růžičková se synem Jiřím a František Ringo Čech. Závěrem zaznělo společné vystoupení "Hlásku", "Máje" a bigbandu Františka Honzáka

Divadlo Karla Hynka Máchy

Svoje jméno "Divadlo Karla Hynka Máchy", dostalo 13. září 1945, kdy bylo po válce opět otevřeno. Nyní, po více než dvaceti letech nejrůznějších průtahů, se je podařilo znovu otevřít dne 18. prosince. Slavnostnímu otevření byla přítomna herečka Vinohradského divadla Gabriela Vránová, která v úvodu svými slovy dala tomuto aktu náležitý lesk. Po ní se ujala slova PhDr. Eva Hanušová, zástupkyně starosty města, která hovořila o historii stavby a možnostech, které existence divadla pro litoměřickou kulturu představuje. Premiérou byla hra Jiřího Šotoly "Kuře na rožni" v podání zdejšího Divadelního souboru K. H. Máchy. (Jedná se o nejstarší, dosud existující zájmové sdružení ve městě. Tento český spolek vznikl již v roce 1926 a po odmítnutí za nacistické okupace byl obnoven hned v květnu 1945). Následujícího dne vystoupila Gabriela Vránová se svým pořadem "Magnetický vítr". Dne 20. prosince zopakoval místní divadelní soubor svoje úvodní vystoupení. O den později zazněla divadlem "Česká mše vánoční" Jana Jakuba Ryby v podání sboru "Litoměřických učitelů". Další vánoční koncert se konal 22. prosince. Vstoupil na něm dětský pěvecký sbor "Hlásek". Po vánocích byl 28. prosince na programu pořad "Pro každého nebe", v němž vystoupil pražský herec Václav Postránecký. Divadlo spolu s oběma biografy podléhalo Městské správě kulturních zařízení, jejíž ředitelkou byla městskou radou dne 5. září schválena Mgr. Lenka Knobová.

G A L E R I E

Klub přátel galerie

Již řadu let existoval při Severočeské galerii výtvarných umění v Litoměřicích "Klub přátel galerie". I pro tento rok ve spolupráci s předními odborníky z Národní galerie a Ústavu pro dějiny umění ČSAV připravil přednáškové cykly. Jarní zahájila 13. března přednáška PhDr. Jarmily Vackové "Bratři van Eyckové". Předznamenávala vlastně podzimní výstavu "Poklady litoměřické diecéze". Druhou přednášku, na téma velmi diskutovaného benátského bienále 1990, měla 4. dubna PhDr. Jana Ševčíková z Akademie výtvarných umění v Praze. Přednáška PhDr. Kláry Benešové o augustiniánském klášteře v Roudnici n. L., konaná 24. dubna vyšla vstříc zájemcům o dějiny našeho regionu. Závěr jarního cyklu tvořila 15. května přednáška PhDr. Mahulena Nešlehové, nazvaná "Český informel - průkopníci abstrakce".

Výstava Jana Koblasy

Také v tomto roce uspořádala Severočeská galerie výtvarného umění řadu

zajímavých výstav. Ve čtvrtek 21. února zahájil PhDr. Petr Wittlich výstavu plastik Jana Koblasy.

Tato vyjimečná osobnost našeho avantgardního umění byla po roce 1968, kdy sochař emigroval, zcela "vymazána" z dějin umění. Žil po celou dobu v Hamburku. Při vernisáži, které se umělec osobně účastnil, vystoupil hudebník Jiří Stivín. Výstava trvala do 31. března.

Z pokladů litoměřické diecéze

Výstava "Pozdní gotika. Z pokladů litoměřické diecéze I." představila v tomto roce v Litoměřicích a poté i v pražské Národní galerii Praha reprezentativní soubor děl pozdně gotického umění, zachovaný ve sbírkách litoměřického biskupství. Pocházely většinou z kolekce biskupa Emanuela Arnošta z Valdštejna.

Český informel

Pod tímto názvem ohlásila Severočeská galerie v Litoměřicích až do 9. června prodlouženou výstavu, na níž se podílela spolu s Galeríí města Prahy pod záštitou Ministerstvem kultury. Poprvé po třiceti letech zde byly představeny české výtvarné projevy, které souvisely s radikálním proudem poválečné evropské abstrakce.

Trasa

Pro letní měsíce připravila galerie výstavu skupiny "Trasa", která navázala na výstavní tituly předchozích let, které návštěvníky seznamovaly se složitou problematikou různých tvůrčích skupin. Výstavu, která trvala do 1. září, sestavila PhDr. Eva Petrová.

Výstava Jana Zrzavého

Dne 19. prosince zahájila PhDr. Jana Brabcová výstavu obrazů legendárního malíře Jana Zrzavého. V programu vystoupilo "Doležalovo kvarteto". Obrazy bylo možno vidět do 26. 1. 1992.

M U Z E U M

Nové prostory muzea

Tohoto roku byly kanceláře muzea přestěhovány do objektu v Dlouhé ulici, hned vedle Staré radnice, kde zaměstnanci muzea museli do té doby pracovat ve velmi stísněných podmínkách. Většina depozitářů byla již dlouhá léta v bývalých obytných místnostech vedlejší budovy zámku v Ploskovicích.

Výstava pohlednic

Dne 5. února byla v Okresním vlastivědném muzeu Litoměřice otevřena výstava nazvaná "Litoměřice na pohlednicích a dokumentárních fotografiích". Z prostorových důvodů mohla být použita jenom malá část těchto jeho rozsáhlých sbírek. Nejstarší vystavené fotografie pocházejí už z doby kolem roku 1860, kdy si městská rada pozvala vídeňského fotografa Josefa Porkera, který se zde nakonec trvale usadil a zřídil velký "fotografický závod". Výstavu doplňovaly barevné pohlednice z nichž "dýchala" idyla minulého století. Výstava trvala do konce března.

Výstava Jaroslava Foglara

V polovině dubna zde byla otevřena rovněž nevšední výstava, která pod názvem "Když duben přichází" přibližovala život a dílo nejoblíbenějšího autora několika generací mladých lidí, Jaroslava Foglara. Vernisáži byl třiaosmdesátiletý autor

přítomen osobně.

Výstava o Českém středohoří

Dne 30. července byla zahájena zdařilá výstava fotografií, zachycující přírodní krásy a zajímavosti Českého středohoří. Vystaveny byly klasické fotografie L. Drahoše z Třebenic, ale také detailní záběry vzácných rostlin či živočišných druhů, které se v této chráněné krajinné oblasti vyskytují.

STÁTNÍ OBLASTNÍ ARCHIV

Pracovníci žitenické pobočky Státního oblastního archivu 3. října zjistili ztrátu šestnácti map formátu 60 x 40 cm z nesmírně vzácného atlasu světa, vydaného v 16. století. Pachatel nebyl vypátrán.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Dne 7. září se v Litoměřicích uskutečnil "Den otevřených dveří církevních památek". Pro veřejnost byly otevřeny kostely sv. Jakuba, sv. Václava, Všech svatých a katedrála sv. Štěpána. Městský úřad zajistil ve všech těchto objektech stálý dozor a v kostelích sv. Jakuba a sv. Václava průvodcovskou činnost, kterou prováděli studenti gymnázia. Všechny kostely navštívilo několik set zájemců, mezi nimiž byli také cizinci. Při procházkách po městě byl projeven zájem o znovuotevřenou trasu v historických sklepích. Celá akce byla uspořádána na základě výzvy Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

H U D B A

Hudební úterky

Jednou za měsíc se v aule Střední pedagogické školy v Litoměřicích konaly tzv. "Hudební úterky", pořady vážné hudby, pořádané touto školou ve spolupráci s Kruhem přátel hudby, který existoval při Domu kultury. Patronem těchto akcí byl Český hudební fond. Začasté zde proto mohla účinkovat přední česká umělecká tělesa, jako například 19. března České noneto. Předsedou výboru Kruhu přátel hudby zůstával i nadále doc. ing. PhDr. Jan Volek. Podzimní sezónu zahájil 17. září koncert kytaristy Lubomíra Brabce. Poslední koncert cyklu "hudebních úterků", na němž účinkovalo Stamicovo kvarteto, se v aule konal 19. listopadu. Další už byly pořádány v opraveném Divadle Karla Hynka Máchy. Hale své školy však zůstala věrná děvčata z pěveckého sboru "Máj". Pod taktovkou sbormistra prof. Vladimíra Frühaufa zde zpívala 16. prosince.

Pěvecký sbor "Máj"

Dívčí pěvecký sbor Střední pedagogické školy v Litoměřicích "Máj", vedený prof. Vladimírem Frühaufem, vystupoval koncem letošního školního roku ve Francii a Německu. Děvčata s velkým úspěchem zpívala ve městech Armentieres, Villaneuve d'Asq a Oberkirch. Dne 19. prosince účinkoval soubor "Máj" na podvečerním předvánočním koncertu v katedrále sv. Štěpána.

JAS

Poprvé po dvaceti letech působení v různých městech naší republiky i v zahraničí zavítal 13. dubna také do Litoměřic sedmdesátičlenný pěvecký sbor mladých křesťanů "Jas", zpívající s moderní doprovodnou skupinou. Jeho vystoupení se konalo ve

velkém sále "Na Hrádku".

Koncerty v katedrále

Stejně jako již v předchozím roce byly od jara do podzimu, vždy jednou za měsíc pořádány v katedrále sv. Štěpána varhanní koncerty. Těšily se značné oblibě, neboť mezi účinkujícími byli přední čeští, ale záhy především zahraniční umělci. Uplatnily se však i soubory místní či z okolí, jako např. již 14. března smíšený sbor Pedagogické fakulty v Ústí n. Lab. Tohoto roku připravil Dům kultury pod záštitou litoměřického biskupa, přednosta okresního úřadu a starosty města hudební festival s mezinárodní účastí pod názvem "Litoměřické varhanní léto". Zahájeno bylo 29. května recitálem předního českého varhaníka Jaroslava Tůmy. Další koncert se uskutečnil 19. června, kdy koncertoval Vincent Ros Pérez ze Španělska. Dne 20. července to byl Balys Vaitkus (Litva), 28. srpna Paul Nancekievill (USA) a nakonec 25. září Peter Bares ze Spolkové republiky Německo.

"Litoměřická mše"

Na posledního z umělců, kteří zde vystupovali v rámci "Litoměřického varhanního léta", málomluvného Petera Barese z Německa, zapůsobilo naše město natolik, že za svého pobytu ve dnech 25. - 28. září složil "Litoměřickou mši". Plný dojemů ji začal komponovat na zmačkaném papíru, na němž si notovou osnovu načrtl podle ruky. Originál včetně opisu byl uložen ve Státním okresním archivu Litoměřice, jehož pracovník PhDr. Jindřich Tomas vždy účinkoval v roli tlumočníka jak při pravidelném přijetí umělců na radnici, tak při jejich prohlídce města.

Rómský festival

Ve zdejších letním kině byla ve dnech 27. a 28. července uspořádána "Přehlídka rómských rockových a beatových skupin České republiky". Záštitu nad touto akcí převzala Federální rada Rómské občanské iniciativy, Kulturní svaz občanů rómské národnosti, přednosta Okresního úřadu v Litoměřicích a zdejší starosta. Přihlásilo se na ní asi 40 skupin z celé země.

Jazzové posezení

Také na sklonku tohoto roku se konalo již tradiční "Jazzové posezení". Uspořádáno bylo 7. prosince v Domě kultury. Moderovali je Ladislav Gerendáš a Dr. Vojtěch Eckert a vystoupily skupiny Black Basse Band (New Faces), Naj Ponk Quartet, skupina Jazzíček Praha, Trio Vojtěcha Eckerta, Sandy Lomax a na závěr se konal jam session.

LITOMĚŘICKÉ VINOBRANÍ

Městský úřad ve spolupráci s Domem kultury, Divadelním souborem Karla Hynka Máchy i Okresním domem dětí a mládeže uspořádal 5. října Litoměřické vinobraní. Slavnostní zahájení bylo již v 9 hodin, o půl hodiny později byly otevřeny "šenky", rozložené v celém historickém jádru města. Určitou formu této slavnosti dodal "příjezd Karla IV. a jeho družiny" na náměstí. Poté následovaly koncerty skupin nejrůznějších žánrů a navečer byla uspořádána taneční veselice před Vinárnou sv. Jiří v Lidické ulici, přejmenovanou pro tuto chvíli na "Canal Street", jako narážka na jednu z oblíbených jazzových skladeb. Tato hudba zde totiž k radosti přítomných převládala.

MÍSTNÍ NOVINY

Proud

V Litoměřicích i v tomto roce vycházely jednou týdně noviny zvané "Týdeník litoměřického okresu PROUD", které vstoupily do svého 41. ročníku. Ještě pro prvá dvě čísla byl řízením redakce pověřen Ivo Chrástský. Číslo 3, které vyšlo 18. ledna již jako vedoucí redaktor redigoval Jaroslav Jor. V čísle 4 (25. ledna) byla poprvé, zatím jednorázově, obsažena samostatná strana, nazvaná "Zprávy z Podřipska". Pravidelněji, i když v nestejném rozsahu, byla tato rubrika zařazována od počátku dubna. Až do čísla 40 ze 4. října byl vydavatelem Okresní úřad v Litoměřicích. Od čísla následujícího, které vyšlo 11. října se tyto noviny staly samostatným právním subjektem a v jejich tiráži se objevilo "Vydává redakce Proud". Pod dosavadním titulem a uvedením čísla 44 ročníku 41 vyšly tyto noviny naposledy 1. listopadu. Poté byly privatizovány.

Nezávislý Proud

O týden později se dosavadní zdejší noviny objevily s novým záhlavím i číslováním. Dne 8. listopadu vyšly poprvé jako "Nezávislý týdeník Litoměřického okresu PROUD". Byly označeny jako 1. číslo 1. ročníku. Jejich vydavatelem se stal dosavadní redaktor Václav Sedlák. Sídlo redakce zůstalo v ulici Na valech č. 21 a tištěny byly i nadále Severografií s.p. Ústí n. L.

7. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT

Míra religiozity

Poprvé po čtyřech desetiletích byly při sčítání lidu, prováděném v tomto roce zjišťovány též údaje o náboženském vyznání. Z celkového počtu obyvatel města bylo ke dni sčítání 23,5% osob věřících (okresní průměr činil 29,4%). Celkem 60,1% osob uvedlo, že je bez vyznání a 16,4% obyvatel na tuto otázku neodpovědělo vůbec. Největší podíl věřících (19,4% z celkového počtu osob) se hlásil k vyznání římskokatolickému, ostatní věřící se hlásili k vyznání českobratrskému evangelickému (2,0%), k čs. církvi husitské (1,1%) a k církvi pravoslavné (0,4%). Příslušnost k ostatním církvím a náboženským společnostem, které jsou ve městě zastoupeny (adventisté 7. dne, bratrská jednota baptistů atd.) činila 0,6%. Podle pohlaví se k víře hlásilo 26,9% žen a 19,8% mužů. Podle věkových kategorií byl nejvyšší počet věřících (téměř 60%) ve věkových kategoriích osob šedesátiletých a starších. Naproti tomu dětí do patnácti let bylo v kategorii věřících zahrnuto pouze 7,2%.

Taizé

Ve dnech od 28. prosince 1990 do 2. ledna 1991 probíhalo v Praze velké celoevropské setkání evropské katolické mládeže. Protože všech osmdesát tisíc účastníků nemohlo být ubytováno v Praze, bydleli v některých městech i venkovských farnostech. Do Litoměřic jich mělo původně přijet na tři tisíce, ale nakonec se pro většinu z nich podařilo najít ubytování v hlavním městě a tak jich k nám přijelo pouze 400. Byli to mladí lidé z Itálie, Německa Polska i od nás. Noclehy našli v teologickém

konviktu, v domově mládeže v Daliborově ulici, internátu v Dlouhé ulici a někteří byli pozváni do rodin. Všichni každý den dojížděli za společným programem do Prahy a teprve večer se vraceli zpět. Celou akci podpořil také městský úřad. Místní policie pomáhala při zajištění bezpečnosti dopravy a parkování.

Hovory o náboženství

Od 12. února navázal kancléř litoměřické biskupské konsistoře kanovník P. Josef Helikar na loňský seriál besed, nazvaných "Hovory o náboženství". Konaly se v malém sále Domu kultury "Na Hrádku".

Lupiči v katedrále

Stejně jako jinde se také na Litoměřicku rozmnožily případy vloupání do kostelů. Od poloviny roku 1990 došlo ke krádežím v kostelích v Bohušovicích, Doksanech, Budyni n. O., Straškově, Křešicích, Ředhošti a Charvátcích. Nevyhnula se jim ani katedrála sv. Štěpána v Litoměřicích. V noci z neděle na pondělí (24. - 25. března) sem vnikli zloději, kteří odcizili 20.000 korun v hotovosti a několik kusů bohoslužebných předmětů. Litoměřickému biskupství tak vznikla škoda asi 120.000 korun. Po dvanácti dnech pátrání se policii podařilo lupiče dopadnout. Jednalo se o dvaadvacetiletého již jednou trestaného L. J. z Čížkovic a pětatřicetiletého J. V. z Litoměřic, který měl tehdy již sedm záznamů v trestním rejstříku. "Duchovním otcem" akce byl pětadvacetiletý "podnikatel" G. B. rómského původu z Litoměřic. Ten byl v minulosti trestaný již pětkrát. Pro policii jejich dopadením ovšem případ neskončil, protože ukradené věci se zajistit nepodařilo. Součástí pátrání byly proto i opakované domovní prohlídky u dalších podezřelých.

Charita

Křesťanskou pomocí chudým občanům se stal pravidelný výdej obnošeného šatstva, zprostředkovaný Charitou na Dómském náměstí č. 10. Věci, které se zde shromažďovaly byly využívány nejenom pro místní potřebu, ale odesílaly se také do oblastí postižených živelními katastrofami i do misijních stanic v Africe a Indii.

Křesťanští zdravotníci

Letos již potřetí se 5. října z podnětu Charity sešli křesťanští zdravotníci z celé diecéze. Tématem tohoto setkání byla specifika psychoterapie nemocných rakovinou. Na toto téma hovořili specialisté z dětské onkologie Fakultní nemocnice v Praze - Motole a z onkologického oddělení nemocnice v Liberci. Druhou polovinu programu využili účastníci k diskusím a rozhovorům s přednášejícími.

Katolická společenství mládeže

Pod Radobýlem se téhož dne, v sobotu 5. října, setkali zástupci katolických společenství mládeže litoměřické diecéze. Hovořilo se zde o práci jednotlivých skupin, o dojmech ze světového setkání mladých v polské Čenstochové a nakonec o přípravě říjnového diecézního setkání v Ústí n. Lab.

Českobratrská církev evangelická

Sborový dům Českobratrské církve evangelické se nacházel v Rooseveltově ulici č. 7, kde na konci roku 1989 poskytl v prvním poschodí prostor Občanskému fóru. Modlitebna i kancelář sboru se však nacházela a nachází ve zvýšeném přízemí. Nedělní bohoslužby se zde konaly od 9. hodiny ranní. Mládež se scházela pravidelně v pátek v 19 hodin.

Metodisté

Litoměřický sbor Evangelické církve metodistické pořádal od 28. ledna ve svém sborovém domě ve Sládkově ulici č. 8 kurz základů biblistiky a křesťanského životního stylu. Účastnit se mohli také občané, kteří k této církvi nenáleželi.

Bratrská jednota baptistů

Pod názvem "Poselství slovem a písní" uspořádala Bratrská jednota baptistů v tzv. "červeném kostele" u Jiráskových sadů 26. června večer koncert skladatelů a zpěváků Rona a Patricie Owensových z USA. Od 8. září začala jednota ve svém kostele pořádat křesťanskou výuku, na níž byli zváni dospělí i děti.

8. ZDRAVOTNICTVÍ

Rehabilitační středisko

Výrobní družstvo invalidů INVA vybudovalo v základním závodě v Plešivecké ulici pro své zaměstnance rehabilitační středisko, které začalo sloužit od začátku roku. Poskytovaly se zde klasické i reflexní masáže, pro fyzikální terapii byly k dispozici tzv. diadynamick, interdyn a inhalátor. Ve druhém oddělení tzv. "mokré rehabilitace" se prováděly podvodní masáže a byla zde i částečná vířivá lázeň. Rehabilitaci bylo možno podstoupit dokonce během pracovní směny.

Středisko Mentaurov

Dne 17. ledna rozhodla městská rada požádat Ministerstvo financí ČSFR o převedení rekreačního střediska Mentaurov z majetku Socialistického svazu mládeže do vlastnictví města Litoměřic.

Klub důchodců

Rada města na svém jednání 31. ledna vyjádřila souhlas s tím, aby se provozovatelem Klubu důchodců v Novobranské ulici č. 18 stal Okresní výbor Českého svazu Červeného kříže v Litoměřicích. Dne 7. února souhlasila s prominutím poplatku za roční pronájem těchto prostor.

Sdružení zdravotně postižených

Litoměřice byly sídlem okresního Sdružení zdravotně postižených (bývalého Svazu invalidů), který měl ke 30. dubnu na 1.730 členů. Jeho předsedou byl František Ulahel.

Janského plakety

Okresní výbor Československého červeného kříže spolu s Městským úřadem v Litoměřicích byly 19. června organizátory malé slavnosti pro nejlepší dárce krve. Zlatou "Janského plaketu" převzali z rukou místostarosty ing. V. Holuba, MUDr. Pavla Podrapského a Evy Hejnové František Stejskal ze Zemědělského družstva Travčice a Miloslav Kubjak, zaměstnanec Krajské vojenské stavební a ubytovací správy. Oba darovali krev již čtyřicetkrát. Stříbrnou plaketu bylo za dvacet odběrů odměněno 22 dárců krve a bronzovou plaketu za deset bezpříspěvkových odběrů si odneslo dalších 27 občanů.

Abylimpics

Ve světoznámé soutěži zručnosti a dovednosti zdravotně postižených, zvané "Abylimpics", která se letos za účasti dvou tisíc invalidů z 80 států konala v Hongkongu, byla i šestatřicetiletá občanka Litoměřic Lenka Bittnerová. Pracovala ve zdejší "Invě" jako střihačka a zvítězila v československém výběrovém kole stříhem a ušitím halenky. Díky sponzorství z místa soutěže potom na ni mohla skutečně odletět. Ve vlastní soutěži, kde se hodnotila přesnost, kvalita i čas, stříhala sukni. Jako vedlejší úkol aranžovala květiny. Ve své kategorii se umístila na prestižním třetím místě.

Všeobecná zdravotní pojišťovna

V návaznosti na chystané proměny ve financování zdravotnictví a zdravotní péče a ve smyslu zákonů č. 550 a 551/91 Sb. o zdravotním pojištění a všeobecné zdravotní pojišťovně, vznikla od 1. listopadu také "Všeobecná zdravotní pojišťovna v Litoměřicích". Jejím sídlem se stalo dosavadní ředitelství Okresního ústavu národního zdraví ve Svatojiřské ulici č. 30. Během prvních dvou měsíců bylo třeba především řešit personální a materiální otázky.

OÚNZ

K 31. prosinci tohoto roku došlo ke zrušení dosavadního svazku zdravotnických

zařízení, sdružených pod hlavičkou Okresní ústav národního zdraví v Litoměřicích. Zdravotní péči potom od počátku roku 1992 začalo zabezpečovat sedm samostatných zdravotnických zařízení (nemocnice s poliklinikou Litoměřice, poliklinika Lovosice, lékárenská služba, okresní hygienická stanice, léčebna dlouhodobě nemocných Roudnice n. L. a stejná léčebna v Milešově). Již od letošního 1. října 1991 byl však přiznán statut samostatného zařízení Podřipské nemocnici s poliklinikou v Roudnici n. L.

VETERINÁRNÍ SLUŽBA

Privatizace veterinární služby

Od 1. července došlo k rozdělení veterinární služby. Z dosavadní Okresní veterinární správy odešli praktičtí terénní lékaři, kteří začali léčení a preventivní očkování zvířat zajišťovat formou soukromého podnikání. V okrese jich bylo celkem osmnáct. Ostatní pracovníci Okresní veterinární správy v Litoměřicích, jejímž ředitelem byl MVDr. Jaroslav Derda, však i nadále zajišťovali státní veterinární dozor na úseku protinákazové ochrany, hygieny potravin a ochrany životního prostředí. Navíc pracovníci veterinárního střediska zahájili ve stejném termínu nepřetržité služby jak pro chovatele zvířat, tak zemědělská družstva, státní statky a ostatní majitele domácích zvířat. Veterinární středisko bylo umístěno ve Velké Dominikánské ulici č. 20. Služby zajišťovali čtyři veterinární lékaři a dva technici.

9. MLÁDEŽ A SPORT

Svaz mladých

Ještě na počátku tohoto roku existovalo v Litoměřicích Okresní koordinační

centrum Svazu mladých, jak se v uplynulém roce přejmenoval bývalý Okresní výbor socialistického svazu mládeže. Předsedou staronové organizace byl Radek Tomášek. Rada města se na svém jednání dne 17. ledna rozhodla požádat Ministerstvo financí ČSFR o převedení majetku tohoto svazu do vlastnictví města. Jednalo se o budovu OV SSM v Tylově ulici (TIP) a rekreační středisko na Mentaurově.

Okresní dům dětí a mládeže

Tato staronová instituce, jejímž sídlem zůstal dům v Ulici Osvobození č. 21, vyvíjela i v letošním roce velmi rozsáhlou činnost. Ve 123 zájmových útvarech se zde scházelo 2.267 mladých. Jeho ředitelkou byla Věra Rousová, která toto období chápala "jako rok přežití". Dům náležel do oblasti školství a podléhal Okresnímu úřadu v Litoměřicích. Poskytnuté finanční prostředky byly letos stejné jako v předchozím roce, což při neustále rostoucích cenách komplikovalo jeho práci.

Tip - centrum

Velmi diskutovaným podnikem ve městě, který navštěvovala zejména mládež se stal klub mládeže, známý jako TIP. Vznikl v budově bývalého Okresního výboru Socialistického svazu mládeže v Tylově ulici a jeho provoz řídili Václav Šmíd a Stanislav Hodík, kteří si objekt vzali v prosinci 1990 do pronájmu. Pořádaly se zde oblíbené diskotéky. Ve druhém podlaží byl stálý "bleší trh".

Junák

Rada města dne 20. června vyjádřila souhlas s bezplatným pronájmem objektu na třídě Osvobození (tzv. Čechova vila) pro organizaci Junák, která měla nadále nést náklady na údržbu.

Skautský běh na Radobýl

Letos byl 1. oddílem Junáka v Litoměřicích uspořádán skautský běh na vrcholek Radobýlu, nazvaný "Memoriál Karla Hynka Máchy". Konal se 27. října na památku básníka, který odtud běžel před 155 lety hasit požár. Formou štafetového závodu družstev účastnilo několik desítek chlapců a děvčat z Litoměřic, junáckého střediska v Lovosicích a členové 13. oddílu z Prahy.

SPORTOVEC ROKU

Přednosta okresního úřadu vyhlásil dne 22. února výsledky ankety o nejlepší

sportovce okresu předchozího roku. Z Litoměřic mezi nimi bylo celkem pět občanů. Byl to Jakub Svoboda, člen veslařského oddílu Slavoje, přeborník Severočeského kraje, ČR a ČSFR, který na mistrovství světa juniorů obsadil 4. místo. Další ocenění se dostalo Janě Štefanikové, trampolinistce Sokola Pokratice, reprezentantce a přebornice ČSFR na mistrovství světa juniorek, kde obsadila 16. místo. Třetím byl RNDr. Vladimír Bretšnajdr, šachista Slavoje Litoměřice, úspěšný na řadě mezinárodních turnajů, který splnil podmínky mistra FIDE. Čtvrtá byla ing. Margita Kadeřábková, judistka Stadionu SKP Litoměřice, přebornice České republiky, která se na mistrovství Československa umístila na druhém místě. Za úspěchy v kulturistice byl mezi "sportovce roku" zařazen také David Sýkora ze Slavoje Litoměřice, který vyhrál krajský přebor a mezi 48 kulturisty získal na mistrovství České republiky rovněž druhé místo. Mezi nejlepší trenéry okresu nechyběli ing. Jaroslav Slabý z oddílu juda Stadionu SKP Litoměřice (jeho svěřenci získali celkem sedm medailí v republikových přeborech), Vítězslav Michalko z oddílu trampolín Sokola Pokratice, cvičitelka Slavoje Litoměřice Květa Bohatcová, věnující se nácviku skladby mladších žáků a zdravotní tělesné výchově. Dále JUDr. Jan Štětina trenér mladších fotbalistů Slavoje Litoměřice, Zdeněk Lexa z oddílu kulturistiky téže tělovýchovné jednoty a také Václav Červín z oddílu juda Stadionu SKP Litoměřice, který se staral o mladé lidi, věnující se tomuto sportu.

SOKOL

K historii

Tradiční česká tělovýchovná organizace Sokol byla v dnešním litoměřickém okrese založena nejdříve v Roudnici n. L., a to již v roce 1868. V tehdy většinově německých Litoměřicích vznikl roku 1892 a sdružoval také členy z Terezína, Bohušovic, Brozan, Českých i Nových Kopist. První starostou Obce Sokolské v Litoměřicích byl JUDr. Jaroslav Hansgirk, který se zde usadil v roce 1878 jako advokát. Během jednoho roku měla organizace 171 členů. Sokol byl ovšem zakázán jak nacisty za druhé světové války, stejně jako komunisty dva roky po únorovém puči v roce 1948. Po roce 1950 vznikly v tak zvané sjednocené tělovýchově nejprve oddíly všeobecné přípravy, potom základní tělesná výchova (ZTV) a nakonec základní a rekreační tělesná výchova (ZRTV). Jejich jádro však i potom vesměs tvořili cvičitelé i funkcionáři zrušeného Sokola, pokud nebyli ve vězení. Dokladem tohoto byly vlastně i tzv. spartakiády, které svojí formou navazovaly na tradici všesokolských sletů. Tělovýchovná jednotka Sokol však již před listopadem 1989 existovala v Pokraticích.

Všesokolský sjezd a Podřipská župa

Ve dnech 26. a 27. ledna se v Praze konal všesokolský sjezd. Byly na něm schváleny nové stanovy obnovené České obce sokolské a znovuzvolen její starosta Bořivoj Petrák. Do stodvacetičlenného ústředního výboru ČOS byl za okresní výbor Sokola Litoměřice se sídlem v Roudnici n. L. zvolen jeho místostarosta a současně starosta přípravného výboru Sokola Libochovice Miroslav Zentner. Shromáždění rozhodlo, že sokolské jednoty ponese do budoucna název "Tělocvičná jednotka Sokol". Byly zde také obnoveny sokolské župy, mezi nimi i Sokolská župa Podřipská, která měla zahrnovat současné administrativní okresy Litoměřice, Mělník a části okresů Mladá Boleslav, Česká Lípa a Velvarsko. Jejím sídlem se měla stát opět Roudnice n. L. Ustavující sjezd této župy byl uspořádán 1. března. Do jejího čela byl zvolen dosavadní místostarosta litoměřického okresního výboru Sokola a starosta TJ Sokol Libochovice Miroslav Zentner. Ze čtrnácti členů předsednictva župy se stal br.

Beránek z Litoměřic jejím ekonomem. Většina ostatních pocházela z Podřipska, kde snahy o obnovu Sokola našly větší ohlas nežli v našem městě.

TJ SLAVOJ

Přestože byl obnoven Sokol, v Litoměřicích zůstala rozhodující sportovní organizací Tělovýchovná jednota Slavoj, členící se do řady více či méně úspěšných oddílů. Jí také zůstala tzv. "Sokolovna" v ulici Osvobození.

Basketbal

Oddíl basketbalu vznikl při místním Sokole již v roce 1946. V minulosti slavil četné úspěchy, čtyřikrát se účastnil nejvyšší celostátní soutěže. Letos byl však "stav dnešního A celku mužů, stejně jako družstev staršího i mladšího dorostu" hodnocen jako "alarmující". Začalo se však blýskat na lepší časy. Když totiž družstvo mužů, vedené Josefem Víškem, zahájilo druhou nejvyšší basketbalovou soutěž symbolickým derby - střetnutím s ambiciózním Ústím n. Lab. - litoměřické mužstvo zvítězilo.

Šerm

V letošním roce zahájil oddíl šermu Slavoj Litoměřice 31. ročník svojí činnosti. Jeho historie se začala psát v roce 1960, kdy vznikl pod hlavičkou tehdejšího Svazarmu (Svazu pro spolupráci s armádou). Prvním jeho vedoucím byl MVDr. Sýkora. Za několik let se oddíl vypracoval mezi přední v republice. V první polovině 70. let došlo sice k určité stagnaci, ale systematickým nábojem nových členů z řad mládeže po roce 1976 došlo k novému rozvoji. Počínaje rokem 1979 se začaly znovu dostavovat nové vavříny. Do středisek vrcholového sportu odtud odcházeli dobře připravení šermenci trenéra Jiřího Suchého, jako Ota Kalina, Vojtěch Laněk a Martin Špatenka. Stálé místo v republikové reprezentaci si vybojoval Martin Suchý. V Litoměřicích se v té době konaly také celostátní turnaje mládeže. V 80. letech jej vedl MUDr. Valta.

Tábory u Baltu

Po řadu let užívalo vždy několik set členů Slavoj i dalších občanů za přijatelných finančních podmínek možnosti čtrnáctidenního pobytu v táboře na písčitém pláži východního pobřeží ostrova Rujany (Rügen) u obce Baabe. Tento rok však ekonomické změny v Německu, kde i v bývalé NDR začala platit "západní" marka, přinutila vedení Slavoj tuto oblíbenou letní rekreaci zrušit. Nahradila ji táborem na březích vltavské přehrady Lipno v jižních Čechách.

ZÁVOD MÍRU MLÁDEŽE

Dne 22. května byla odstartována první etapa 19. ročníku juniorského silničního cyklistického "Závodu míru mládeže". Pořádal jej oddíl cyklistiky Slavoj Terežín a čtyřčlenná družstva závodníků z Bulharska, Dánska, Holandska, Jugoslávie, Norska, Polska, Rakouska, Spolkové republiky Německo, Sovětského svazu, Švýcarska (dvě

družstva) a Československa (dvě družstva), projížděla i naším městem. Závod měl celkem šest etap a končil 26. května. Nejnáročnější třetí etapa, vedoucí Českým středohořím, měla start i cíl na zdejším náměstí.

10. ŽIVOT LIDÍ

První noví občáni

Prvním narozeným dítětem tohoto roku byl chlapeček Milan Rebhan, který se narodil v 10,50 hodin v roudnické nemocnici. V Litoměřicích se jako první narodila holčička. Bylo to až ve 23,50 hodin ve zdejší nemocnici a její maminkou je paní Olga Pelánová.

Nový rok

Stalo se již dlouholetou tradicí, že občané města na Nový rok, dopoledne 1. ledna putovali na Radobýl. I tentokrát pořadatelé ze Slavoje Litoměřice zaznamenali účast stovek mladých i starých lidí, kteří se zde setkávali a měli tak možnost si navzájem pogratulovat a popřát vše dobré do dalšího roku.

ÚŘAD PRÁCE

Tato zcela nová instituce byla v Litoměřicích zřízena 25. září 1990. Jeho ředitelem se stal Ivan Vilím, jak je o tom psáno v předchozím ročníku této kroniky, jeho zástupcem JUDr. Václav Chabr. Základ této samostatné rozpočtové organizace tvořilo celkem sedm lidí, delimitovaných z bývalého Okresního národního výboru. Jak uvedl jeho ředitel 25. ledna letošního roku se tento úřad tvořil a vyvíjel v návaznosti na novou hospodářskou politiku. Jeho základní činnosti byly zhruba tři - zprostředkovatelská, poradenská a ekonomická.

Nezaměstnanost

K 1. lednu 1991 bylo na Úřadu práce v Litoměřicích registrováno celkem 226 nezaměstnaných, což ze zhruba 66.000 práce schopných občanů okresu představovalo 0,3%. Příspěvek v nezaměstnanosti dostávalo 170 občanů, o dalších se teprve jednalo. Na druhé straně Úřad práce nabízel celkem 619 míst, z nichž bylo 142 pro ženy, 40 pro technicko hospodářské pracovníky, středoškoláky i vysokoškoláky. Na konci ledna byl zaznamenán nepatrný nárůst nezaměstnanosti, který dosáhl 0,5%. Ve srovnání s celostátním průměrem a zejména některými jinými okresy severních Čech to bylo procento výrazně nižší. K 28. únoru bylo registrováno 633 uchazečů o práci, z nichž pobíralo podporu 412 osob. Od června pořádal Úřad práce v Litoměřicích rekvalifikační kurzy. I tak však na konci července již 1.647 nezaměstnaných, z nichž podporu pobíralo 1.060 osob. Z celkového počtu bylo 926 žen (podporu z nich pobíralo 551). Růst nezaměstnanosti se odráží v počtu 2.461, kterého dosáhl počet uchazečů o zaměstnání k 30. listopadu. Z toho čísla připadalo nejvíce na ženy (1.405).

Absolventů gymnázií bylo 22, střední odborné vzdělání mělo 49, střední odborná učiliště s maturitou dokončilo 9. Nezaměstnaných vysokoškoláků bylo šest. Volných míst bylo naproti tomu pouze 407, z toho 70 pro ženy, 10 pro občany se sníženou pracovní schopností, 227 dělnických profesí, pro technicko hospodářské pracovníky a ostatní celkem 100. Do konce roku již počet nezaměstnaných nijak dramaticky nevrstl. K 31. prosince měl Úřad práce v Litoměřicích evidováno 2.521 uchazečů o práci. Ženy z tohoto počtu tvořily 57,39%, dělníci 78,26%, absolventi škol, technicko hospodářští pracovníci a ostatní 21,73%. Míra nezaměstnanosti v okrese činila 4,6%. Volných míst bylo nabízeno 433, z toho pro ženy 95, 289 dělnických profesí, 144 pro středoškoláky a 12 pro občany se změněnou pracovní schopností.

NEGATIVNÍ JEVI

Žádosti o zbrojní pas

Během loňského a letošního roku docházelo k prudkému nárůstu kriminality. Mnoho občanů v souvislosti s tím žádalo o zbrojní pas, aby si mohli zakoupit zbraň. Na Okresním ředitelství Policie České republiky v Eliášově ulici, v jehož čele stál major JUDr. Macnar, vyřídili pracovníci správního oddělení do 31. prosince kladně celkem 1.782 žádostí o přidělení zbrojního pasu.

Demografické poměry

Město Litoměřice je co do počtu obyvatel druhým nejmenším okresním městem v bývalém Severočeském kraji. Zaujímá plochu 18 km². Ke dni sčítání lidu (3. 3. 1991) zde žilo 25.719 osob (bez integrovaných obcí), což je o 2.850 obyvatel více nežli při sčítání v roce 1980. Největší nárůst počtu obyvatel oproti předchozím letům zaznamenala místní část Pokratice, což bylo způsobeno rozsáhlou bytovou výstavbou.. Hustota obyvatelstva činila 1.429 osob na 1 km². Z toho v částech Litoměřice-město, Předměstí a Za nemocnicí byla hustota osídlení 1.510 osob, v části Pokratice 1.135 osob na 1 km². Z úhrnu obyvatelstva města představovaly ženy 51,3%. Na 1.000 mužů připadalo 1052 žen. Početní převahu žen nad muži způsobila především vyšší střední délka života u žen než u mužů. Věková skladba obyvatelstva města zjištěná v roce 1991 se oproti roku 1980 poněkud zvýšila. Průměrný věk stoupl z 32,7 roku v roce 1980 na 34,0 (1991) tedy o 1,3 roku. Složení obyvatelstva (staršího patnácti let) podle rodinného stavu odpovídá zhruba okresnímu průměru. Vyšší podíly má město v rozvedených osobách a naopak nižší u kategorie osob ovdovělých. Oproti roku 1980 stoupl podíl rozvedených mužů z 5,6% v roce 1991 na 8,0%. Podíl rozvedených žen se ve stejném časovém úseku zvýšil ze 7,6% na 10,7%. Přes všechny složitosti, které znemožňují přímočarou orientaci je zřejmý trvalý nárůst počtu obyvatel, který provází celý poválečný vývoj až do počátku 90. let. Po roce 1991 se však zastavuje a začíná pomalu klesat. Z následující tabulky vyplývá, že nejde o optický klam, spjatý s dezintegrací obcí, nýbrž reálný fakt, u jehož kořenů stojí nepochybně praktické zastavení bytové výstavby. Nepochybný byl také trvalý úbytek občanů německé národnosti.

Rok	Celkem	Češi	Němci	Poznámka
1950	14.035 1)			Německá

národnost neuváděna

1961	16.830 2)	"	"	"
1970	19.595 2)	18.660	210	
1980	23.835 3)	22.660	152 4)	
1991	26.013 5)	24.637	102 6)	

- 1) Bez vojska.
- 2) Bez vojska, včetně připojené obce Pokratice (od 1961), které měly 723 obyvatel.
- 3) Bez vojska, včetně integrovaných obcí Hlinná (82), Kundratice (5), Lbín (15), Tlučeň (36), Kamýk (161), Miřejovice (165), Mlékojedy (228), Trnovany (111) a Podviní (163). Bez vojska.
- 4) Při sčítání zjišťovány i další národnosti. Viz pozn. 6.
- 5) Včetně integrovaných obcí Kamýk (119 obyvatel), Miřejovice (146) a Tlučeň (29). Nadále tvoří město (statisticky) části Litoměřice - město, Předměstí, Za nemocnicí a Pokratice.
- 6) Při sčítání zjišťovány i další národnosti. Na rozdíl od předchozího se vedle české vykazovala také národnost moravská a slezská (předtím společně). Podobně byla při sčítání lidu v roce 1980 byla národnost rusínská a ukrajinská sloučena v jeden údaj, v roce 1991 byly sledovány odděleně. Viz dále.

Město Litoměřice je v současné době národnostně jednotné. Ke dni sčítání se hlásilo k národnosti české 94,7%, 3,0% k národnosti slovenské, 0,7% moravské, 0,4% německé, 0,3% rómské a 0,9% k ostatním.

Rómové

Sčítání lidu vykazovalo mezi litoměřickým obyvatelstvem pouze 0,3% občanů, kteří se přihlásili k rómskému etniku. Pravdou však je, že mnozí z nich, uváděli buď národnost slovenskou, maďarskou nebo českou. Dne 8. března byla ve městě založena nová organizace rómské iniciativy "Demokratický svaz Rómů". Svoje centrum zřídil v Havlíčkově ulici č. 7. Zde sídlo také středisko, které zprostředkovávalo všechny druhy prací. Neslo název "HZ Drom". Tento podnik byl však v únoru zastaven a jeho vedení pro neschopnost propuštěno. Namísto něj potom vznikl podnik "Lidrom". Demokratický svaz Rómů byl v neustálých konfliktech s Rómskou občanskou iniciativou, jejímž předsedou byl Michal Gujda. V létě byly řešeny polemikou v místních novinách. Tiskovým mluvčím DSR byl místopředseda místní organizace Zdeněk Gerstenberger.

Pohyb obyvatelstva

Údaje	1990	1991
Počet obyvatel k 31.12.	26.765	26.105
(z toho muži)	13.084	12.707
(ženy)	13.681	13.398
Živě naroz. dětí	413	383
(z toho muži)	208	182
Počet úmrtí	261	259
(z toho muži)	145	147

Uzavřené sňatky	279	190
Ukončené rozvody	147	119
Do města přistěhovalí	836	801
Z města vystěhovalí	998	800

Životní úroveň

Vybavení bytových domácností předměty dlouhodobé spotřeby bylo ve městě u většiny při sčítání lidu zjišťovaných předmětů vyšší nežli na venkově. Úplné vybavení (t.j. mraznička, automatická pračka, barevný televizor, telefon, rekreační objekt, auto) mělo ke dni sčítání 1,3% domácností. Této úrovni dosahovaly především bezdětné rodiny, patřící do skupiny zaměstnanců, kde se věk osoby v čele domácnosti pohyboval v rozmezí 40 - 49 let.

Vybavení domácností

Rok	Mraz- Osob. nička vybav.	Chlad. Úplné	Autom. pračka	Televizor barev. čb.	Tele- fon	Rekr. obj.	Rekr. auto
1980	x	x	26,3	6,4 85,9	21,0	11,0	44,4
1991	x 22,2 1,3	54,7	43,3	61,8 28,8	26,8	12,1	43,5
Rozdíl v bod.	x x	x	+17,0	+55,4 -57,1	+5,8	+1,1	-0,9

Také technická vybavenost bytů byla považována za dobrou. 99,5% všech bytů bylo vybaveno vodovodem, 98,0 % napojeno na kanalizaci a 84,3% mělo buď ústřední nebo etážové topení.

REHABILITACE

Na konci března vyřídil Okresní soud v Litoměřicích kladně žádosti celkem 1.852 občanů, kteří byli v letech 1948 - 1989 postiženi z politických důvodů. Z toho bylo přednostně vyřízeno 1.561 žádostí těch, kteří byli odsouzeni před rokem 1960. Okresní noviny "Proud" přinášely v podstatě každý týden jejich seznamy. Podle odhadu předsedkyně trestního senátu JUDr. Dagmar Švecové se jednalo o vyřízení asi 80 až 90 procent oprávněných případů.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

František Chábera

Dne 5. ledna se dožil sedmdesáti devíti roků života litoměřický občan, bývalý vojenský stíhací letec plukovník ve výslužbě pan František Chábera. Krátce po okupaci Československa přešel 7. června 1939 hranice do Polska, odkud se mu podařilo dostat do Francie. Zde se jako příslušník legendární perute "čápů" zúčastnil bojů s Němci. Po francouzské kapitulaci vstoupil do řad britského letectva a na podzim 1940 bojoval v tzv. bitvě o Anglii. V aktivní službě, která spočívala v denní i noční ochraně vzdušného prostoru, doprovodu bombardovacích svazů a stíhacích útoků, zůstal i v následujících letech. Spolu s jedenadvaceti dalšími dobrovolníky odejel 21. února 1944 k československé letecké jednotce, která se utvářela na východní frontě. Dne 17. září téhož roku přivedl 1. a 2. eskadřilu 1. čsl. stíhacího pluku v Sovětském svazu na letiště Tri duby u Zvolena. Odtud a z letiště Zelná startovali k podpoře pozemních vojsk v bojích Slovenského národního povstání. Těsně před konečnou porážkou povstání se mu spolu s ostatními letci podařilo odletět na letiště za ruskou frontou. Z Ukrajiny a později z Polska opět odlétal ke vzdušným bojům i k útokům na pozemní cíle. Koncem války se účastnil bojů o Ostravu. Jeho podíl na válce proti fašismu byl oceněn mnoha vyznamenáními. Celkem čtyřikrát získal Válečný kříž ČSR 1939 a rovněž čtyřikrát Válečný kříž Francie. Dále obdržel Médaille Militaire, Vítěznou medaili FAF, československé vyznamenání Za chrabrost, Řád Velké vlastenecké války, Medaili Slovenského národního povstání I. a II. třídy i další vyznamenání. Dne 9. května letošního roku převzal na Pražském hradě Řád M. R. Štefánika.

Karel Lev

Zcela jinými cestami se ubíral život plukovníka ing. Karla Lva, který byl ve složitém roce 1968 velitelem litoměřické posádky a současně velitelem vojenského útvaru č. 1031, dislokovaného v kasárnách Pod Radobýlem. Při invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa v časných ranních hodinách 21. srpna obklíčily velitelství posádky sovětské oddíly, poté elitní jednotka vtrhla dovnitř a zajistila všechny přítomné. Když přišel sovětský major Ušakov, který se prohlásil velitelem města a žádal vydání zbraní, plukovník Lev odmítl. Během dopoledne byla obojí zdejší kasárna i budova velitelství v Ulici 5. května, obklíčena tanky a obrněnými transportéry sovětského motostřeleckého pluku v plném válečném stavu. Další sovětský tankový pluk byl v záloze v prostoru Velemín - Milešov. Major Ušakov potom žádal vydání zbraní jak v kasárnách pod Radobýlem, tak Jiřího z Poděbrad. Byl však odbyt s tím, že rozkaz k tomu mohou dostat pouze od velitele posádky, s nímž ovšem neměli spojení, protože je v budově velitelství sověští vojáci přerušili.

Sovětský velitel potom vydal ultimátum složit zbraně a vydat veškeré střelivo do páté hodiny odpolední. Protože mezitím došlo k jednání velitelů okupační armády a našich vojenských i civilních činitelů, došlo k určitému uvolnění. Plukovník Lev dal za pomoci svého štábu, především majora ing. Homa a podplukovníka Chodory, vyvézt z kasáren část zbraní, střeliva, pohonných hmot, potravinových konzerv a zdravotnického materiálu. O totéž se pokusil velitel kasáren Jiřího z Poděbrad (vojenský útvar 6824). Akce však byla vyzrazena. Během velmi krátké doby byl plukovník Karel Lev z armády propuštěn a práci našel pouze v kamenolomu poblíže

Libochovan u drtiče kamene. Mezitím byl ovšem vyšším vojenským soudem v Příbrami odsouzen k trestu odnětí svobody na 18 měsíců nepodmíněně a degradován na vojína v záloze. Byl uznán vinným z trestného činu porušování pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písmeno b) trestního zákona. Podle rozsudku se jej dopustil tím, že bez rozkazu svých nadřízených nechal v srpnu 1968 vyvézt z kasáren vojenský materiál a ukryl jej. Jeho odvolání k Nejvyššímu soudu bylo zamítnuto, přestože dokonce zástupce hlavní vojenské prokuratury navrhoval změnit trest na podmíněný. V březnu 1990 podal hlavní vojenský prokurátor u Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona, kterou se domáhal zrušení rozsudku. Zdůvodnil ji tím, že k naplnění trestného činu zneužití pravomoci tehdy nedošlo, protože obviněný svoje pravomoci ve skutečnosti nepřekročil a navíc nebylo prokázáno, že by jednal v úmyslu způsobit někomu z našich občanů škodu. Nejvyšší soud se s návrhem ztotožnil, zrušil rozsudek i své usnesení z roku 1971 a Karla Lva zprostil obžaloby s tím, že žalovaný skutek nebyl žádným trestným činem. Byla mu vrácena i vojenská hodnost, takže plukovník Lev byl občansky i vojensky rehabilitován. Zůstaly však věci, které napravit nelze. Při práci v kamenolomu po návratu z vězení byl zachycen řemenem drtiče kamene, vtažen do stroje a těžce zraněn. Přišel o jednu nohu, zatímco druhá byla těžce pošramocena. Z vojáka se tak stal invalida. Dlouho nemohl najít žádné zaměstnání. Až na počátku 80. let získal místo recepčního hotelu v Roudnici n. L., později pracoval v Litoměřicích jako vrátný a v roce 1987 se stal topičem litoměřické prádelny a čistírny, kde pracoval ještě na konci roku 1991. Plukovník ing. Karel Lev byl druhým z československých důstojníků, který byl po listopadu 1989 rehabilitován. Prvním byl generál Prchlík, kterému se ovšem této satisfakce dostalo až posmrtně.

Bohumil Šimonovský

Dne 12. července se konal pohřeb Bohumila Šimonovského, kněze řádu redemptoristů, který zemřel v Litoměřicích 4. července ve věku nedožitých 78 roků. Působil jako kněz řádu v klášteřích kongregace v Čechách i na Moravě. Při násilném rozehnání řeholníků v roce 1950 byl superiorem (představeným) řádového domu ve Filipově u Rumburku. Po internaci v Králíkách musel nastoupit k jednotkám PTP - pracovních technických praporů, známých dnes jako "černí baroni". Šlo vlastně o tábory nucených prací pod hlavičkou vojenské prezenční služby. I zde se projevil jeho mimořádné lidské vlastnosti. Ačkoliv byl ponižován a zesměšňován, dokázal mnohým poradit a pomoci. Mohl by o tom vyprávět i jeho tehdejší přítel, dnešní litoměřický biskup ThDr. Josef Koukl, který byl u PTP spolu s ním. Po propuštění do civilu mu nebyl udělen povinný státní souhlas k výkonu kněžského povolání. Pracoval proto manuálně jako pomocný dělník v blízkosti svého kláštera. Do Litoměřic přišel v roce 1968, vykonával zde práci kostelníka v děkanském kostele Všech svatých a napomáhal při duchovní správě. Stal se tehdy velmi oblíbeným kazatelem v kostele sv. Jakuba a vyhledávaným zpovědníkem. Koníčkem mu bylo studium orientálních jazyků. Lidé jej měli rádi, což bylo vyjádřeno v jeho přezdívce "Zlatíčko".

VZTAHY K ZAHRANIČÍ

Pomoc Chorvatsku

Dne 10. prosince vyjel z Litoměřic kamion s potravinovou pomocí pro občanskou válkou trpící obyvatelé města Križevce v Chorvatsku. Trvanlivé potraviny byly pořízeny ze sbírek, které od poloviny listopadu organizovalo diecézní středisko Charity v Litoměřicích ve farnostech (celkem 120.000 korun), z výtěžků charitní burzy (11.700 korun), sestry dominikánky přispěly třemi tisíci, vojáci z litoměřického útvaru 3524 vybrali mezi sebou 5.000 korun. Velký nákladní automobil naložili studenti Teologického konviktu. Měli se co ohánět, neboť Mlékárny Bohušovice přispěly trvanlivým mlékem v hodnotě 20.000 korun, Deli Lovosice oplatky za 5.000 korun, darem Zemědělského nákupního podniku z Teplic bylo deset centů obilí, z něhož zdejší mlýn firmy Unimon vymlel 8 centů mouky. Do Križevce na adresu "Caritas sv. Ane" putovalo rovněž po jednom metrickém centu cukru z cukrovarů Lovosice a Žatec a půl tuny trvanlivé pečiva z pekáren Most.

Armentieres

Toto město, které má necelých 30.000 obyvatel, leží na severu Francie, nedaleko od hranic s Belgií. Není odtud daleko ani ke kanálu La Manche. Je součástí nejmladšího z regionů na něž je země rozdělena, a to Nord - Pas de Calais. Přátelské vazby, které dnes Litoměřice s tímto francouzským městem pojí, se datují od letošního červnového vystoupení dívčího pěveckého sboru "Máj". Po jejich vynikajícím vystoupení v koncertním sále "Vivat", projeví tamní členové rady zájem o výměnná setkání mládeže. Možné kontakty s městem Armentieres sondoval z naší strany také ředitel Domu kultury Rudolf Wlodárek, který se také se ctí zhostil role tlumočnicka. Litoměřická městská rada s tím samozřejmě souhlasila a tak na podzim přijela asi šedesátiletá skupina francouzských středoškoláků a studentů vysokých škol na oplatku k nám. Dlužno dodat, že kontakty byly tímto způsobem skutečně navázány a studenti Gymnázia Josefa Jungmanna v Litoměřicích, kteří se jako výběrový jazyk učili francouzsky, tam potom každoročně nacházeli možnost pobytu v rodinách.

